

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2013

Petra Jeřábková

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

Obor: Cestovní ruch a regionální rozvoj

Letecká doprava a postavení společnosti Travel Service na českém leteckém trhu

(bakalářská práce)

Autor: Petra Jeřábková

Vedoucí práce: Ing. Martin Vaško

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Letecká doprava a postavení společnosti Travel Service na českém leteckém trhu“ vypracovala samostatně a vyznačila všechny citace z pramenů.

V Praze dne 9. května 2013

.....
podpis studenta

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu **Ing. Martinu Vaškovi** za odborné vedení této práce, cenné rady a množství věnovaného času.

Dále také tiskové mluvčí společnosti Travel Service, a.s., paní **Mgr. Vlad'ce Dufkové**, za ochotu při poskytování informací.

Obsah

Úvod	1
1. Letecká doprava	3
1.1 Historie letectví	4
1.2 Členění obchodní letecké dopravy	6
1.3 Členění leteckých společností	9
1.4 Letecké aliance	10
1.5 Nízkonákladové letecké společnosti	14
2. Letecká doprava ve světě	16
2.1 Současné trendy v leteckém průmyslu	19
2.2 Význam a postavení letecké dopravy pro cestovní ruch	21
3. Analýza postavení Travel Service na trhu letecké dopravy	26
3.1 Vznik a historie letecké společnosti Travel Service	27
3.2 Flotila Travel Service (plán letní sezóna 2013).....	29
3.3 Charterové lety a spolupráce s cestovními kanceláři	31
3.4 Privátní lety	34
3.5 Nízkonákladové lety – SmartWings.....	35
3.6 Pronajímání letadel s posádkami – ACMI	37
3.7 Obchodní strategie společnosti.....	38
3.8 Propagace společnosti	39
3.9 Analýza přepravních výkonů v období 2000 - 2012	41
3.10 Analýza hospodářských výsledků za období 2006 – 2011.....	42
3.11 Postavení Travel Service na českém leteckém trhu	44
Závěr	46
Seznam zdrojů	48
Seznam obrázků.....	54
Seznam grafů	54
Seznam tabulek.....	54
Seznam příloh	55
Přílohy	I

Úvod

Bakalářská práce s tématem „Letecká doprava a postavení společnosti Travel Service na českém leteckém trhu“ je primárně zaměřena na leteckou společnost Travel Service, a.s., která je dlouhodobě jedničkou charterového trhu v České republice, Slovensku, Maďarsku a částečně i v Polsku. Toto postavení bylo navíc k 1. květnu 2013 upevněno odchodem společnosti Holidays Czech Airlines z trhu charterové dopravy, kterou bylo možné považovat za hlavního konkurenta společnosti Travel Service na českém charterovém trhu. V České republice také nově zaujímá první místo mezi leteckými dopravci, neboť velikostí své flotily předčila České Aerolinie. Tyto skutečnosti ukazují významné postavení společnosti na českém i středoevropském trhu.

Hlavním důvodem výběru tohoto tématu je velký zájem autorky o vše, co souvisí s tematikou letectví. Důvodem zaměření práce na společnost Travel Service je její osobní zkušenost se společností a také v posledních letech časté změny i velká expanze společnosti, a proto je dle autorky zajímavé tuto společnost analyzovat.

Tato bakalářská práce je rozdělena na dvě části - teoretickou a analytickou. První neboli teoretická část práce je rozdělena na dvě kapitoly. První kapitola je věnována všeobecnému vymezení a významu letecké dopravy. Dále se věnuje historii letecké dopravy od úplného počátku až po současnost a také podrobnějšímu členění letecké dopravy a leteckých společností. Je zde zmiňována také nejvyšší forma spolupráce leteckých společností, kterou jsou letecké aliance. V současné době působí na leteckém trhu tři hlavní aliance – Sky Team, Star Alliance, Oneworld. V neposlední řadě tato kapitola neopomíná současný trend tohoto segmentu dopravy, a to nízkonákladové letecké společnosti, kam patří i součást společnosti Travel Service, a.s. – SmartWings.

Druhá kapitola je věnována letecké dopravě ve světě, současným trendům v leteckém průmyslu, které jsou z větší části zaměřeny na dva největší giganty v rámci letecké výroby, a to americký Boeing a evropský Airbus, kteří mezi sebou neustále soupeří o první místo v prodeji svých letadel. Závěr druhé kapitoly je věnován postavení tohoto druhu dopravy v cestovním ruchu, pro který hraje velmi významnou roli.

Informace pro teoretickou část práce jsou čerpány převážně z odborných publikací, které se věnují letecké dopravě, ale také z tematicky souvisejících českých i zahraničních webových stránek.

Cílem práce je analýza současného postavení společnosti Travel Service na českém leteckém trhu a také snaha poukázat na její důležitost v jiných oblastech Evropy. Stejně tak vyzdvihnout aspekty, které stály za úspěšným vývojem společnosti až na pozici, ve které se dnes nachází.

K dosažení cíle slouží analytická část, ve které je společnost popisována od prvopočátku až po její stabilní rozvoj na dnešní úspěšnou pozici, kdy je považována za leteckou společnost evropské úrovně. Jsou zde rozebírány např. hospodářské výsledky, interní statistiky společnosti, služby, strategie či aktuální novinky společnosti. V této části je také zmíněna i velmi důležitá součást celé společnosti, a to společnost Smart Wings, která je zaměřená na nízkonákladové pravidelné lety.

Jako podklady sloužící pro vypracování analytické části a dosažení cíle jsou použity především interní dokumenty společnosti Travel Service, zejména účetní závěrky, různé statistiky, nebo výroční zprávy, ale také osobní konzultace s tiskovou mluvčí společnosti, paní magistrou Vladkou Dufkovou. Mimo tyto zdroje je čerpáno z webových stránek společnosti a z elektronického informačního zdroje VŠE Anopress, který shromažďuje články z různých druhů médií.

Závěr a výsledek práce by měl vést k zjištění, zda je společnost právoplatně považována za jedničku v rámci charterových letů na českém a i středoevropském leteckém trhu a jedničku mezi českými leteckými dopravci. Dále zda je konkurenceschopná, zda jsou její služby dostačující a případně také poukázat na místa, kde má letecká společnost Travel Service ještě rezervy.

1. Letecká doprava

Letecká doprava se řadí mezi nejmladší způsob dopravy a v dnešní době je považována za nejrychleji se rozvíjející dopravní odvětví v oblasti přepravy osob a zboží. Důsledkem liberalizace v mnoha zemích bylo dosaženo snížení cen za přepravu, a tak se tento způsob dopravy stal dostupný téměř všem vrstvám obyvatelstva ekonomicky vyspělých zemí a je tak běžně využíván pro soukromé i služební cesty.

Význam letecké dopravy spočívá především v politickém a hospodářském významu. Politický význam tkví v zásadním vlivu na udržování a rozšiřování osobních kontaktů na úrovni vlád i obyvatel a dále pak při prosazování obchodních záměrů. Hospodářský význam spočívá v rychlém a relativně nejbezpečnějším způsobu přepravy osob a zboží. Dále také poskytuje velké množství přímých i nepřímých pracovních příležitostí, které jsou nabízeny leteckými společnostmi, letišti, výrobci letadel a dalšími.

Základ materiálně-technické základny letecké dopravy tvoří letiště, letadla, letecké dopravní cesty a zařízení umožňující letecký provoz na zemi i ve vzduchu. Letiště je pozemní stavba, která je určena pro vzlety, přistání a pozemní pojiždění letadel. Mimo tuto hlavní funkci je letiště také vybaveno manévrovacími i parkovacími prostory pro letadla, dále také technickým a logistickým zázemím. Letadlem se rozumí létající dopravní prostředek, který je způsobilý létat v atmosféře a nést na palubě náklad v podobě osob či zboží. Letadla s větší kapacitou obsluhují převážně mezikontinentální lety na větší vzdálenosti, kdežto letadla s menší kapacitou vnitrostátní lety nebo lety na kratší vzdálenosti. Provozovateli letadel jsou letečtí dopravci. Za leteckou dopravní cestu neboli linku lze považovat vzdušnou trasu letadla, která je tvořena letištěm, přistávacími a vzletovými plochami a radiomajáky. Dopravní cesty jsou tvořeny podle topografických, meteorologických, orientačních, vojenských a politických kritérií.

Stejně jako ostatní možnosti dopravy má i letecká doprava své výhody a nevýhody. K výhodám lze zařadit především rychlost, pohodlnost, zvyšující se přepravní kapacity některých letadel, větší rozsah poskytovaných služeb na palubách letadel a bezpečnost. Na druhou stranu, k záporným stránkám lze zařadit negativní vliv na životní prostředí, zvyšující se vzdálenost letišť od cílových destinací a delší proces odbavení na letištích z důvodu větších bezpečnostních opatření.

Neustálá modernizace a zvyšování kapacity letadel se projevuje v nedostatečné kapacitě letišť, proto dochází k častému rozšiřování a výstavbě letišť. To má za následek větší hustotu provozu, která vede k reorganizaci vzdušného prostoru. Zejména v letních měsících je

vzdušný prostor tak přeplněn, že selhává kapacita přistávacích a vzletových drah, a tudíž často dochází ke zpoždění letů.

Letecká doprava je také velmi citlivá na mnoho faktorů, které výrazně ovlivňují ekonomickou situaci leteckých dopravců. Jedná se především o politickou situaci ve světě, terorismus či šíření nakažlivých nemocí. Tyto faktory ovlivňují situaci jak přímo (kolísání poptávky), tak nepřímo (zdražování ropy a pojistného v případě konfliktů). Dopravci se tak snadno mohou dostat do problémů.¹

1.1 Historie letectví

V minulosti chtěli lidé napodobit ptáky v létání. K známým legendám patří ta z řecké mytologie ze 7. století př. n. l. o Daidalovi, který vyrobil křídla z peří a vosku a se synem Ikarem se pokusil odletět z Kréty. Ikarus se zřítíl do moře, protože se vosk roztál teplem. Další pokusy byly v Číně v 6. století. Nadále se lidé pokoušeli vzlétnout, a to bezúspěšně. Mezi známé osobnosti, které snili o létání alespoň ve svých výtvarných dílech, patřil v 16. století i Leonardo da Vinci, ale ani on nikdy nevzlétl. Vytvořil však různé skici a poznámky, tzv. Kodex ptačího letu.

Lidem se podařilo vzlétnout až v 18. století a to pomocí horkovzdušných balonů, které sestrojili bratři Montgolfierové. První let se uskutečnil roku 1783 u Paříže a trval asi 25 minut. Roku 1891 vzlétnul také na závěsném kluzáku Otto Lilienthal. V roce 1898 byla postavena první Zeppelinova vzducholod'. První řízený motorový letoun vzlétnul roku 1903 s bratry Wrighty a měl benzínový motor. Roku 1906 došlo k prvnímu uznanému letu v Evropě, který uskutečnil Alberto Santos-Dumont. To už byl začátek prvních letů, kdy např. roku 1909 došlo Francouzem L. Bleriotem k přeletu kanálu La Manche. Až roku 1927 se uskutečnil první let z Paříže do New Yorku Američanem Lindberghem, který trval 33 hodin. Pravidelný provoz byl zahájen na mezikontinentálních linkách až roku 1945.

¹ **Zdroj pro 1.:** PRUŠA, Jiří. Svět letecké dopravy. Vyd. 1. Praha: Galileo CEE Service ČR, 2007, 315 s. ISBN 978-80-239-9206-9. - (str. 23-25)

ZURYNEK, Josef, Lubomír ZELENÝ a Michal MERVART. Dopravní procesy v cestovním ruchu. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 255 s., [24] s. obr. příl. ISBN 978-807-3573-355. - (str. 148-180)

ORIEŠKA, Ján. Služby v cestovním ruchu. 1. vyd. Praha: Idea servis, 2010, 405 s. ISBN 978-808-5970-685. - (str. 54-60)

V Čechách se průkopníky letectví stali Ing. Jan Kašpar a Evžen Čihák. Dne 12. května 1911 uskutečnil Ing. Jan Kašpar let ve vlastnoručně sestrojeném letadle na dálkové trase z Pardubic do Prahy. Téhož roku se poté uskutečnil i let s cestujícím, a to z Mělníka do Prahy.

Rozvoj letecké dopravy musel začít řešit vzniklé otázky spojené s mezinárodním letectvím. Proto se 18. ledna 1919 v Paříži sešla Pařížská mírová konference. Byla na ní vytvořena letecká komise, za účelem přípravy mezinárodní úmluvy o civilním letectví. Dokumenty měly vyřešit otázky registrace letadel, suverenity ve vzdušném prostoru, licence pilotů a v důsledku 1. světové války provoz vojenských letadel. K uzavření dohody, kterou podepsalo 38 států, došlo 13. října 1919 opět v Paříži pod názvem „Mezinárodní úmluva o úpravě letectví“ a zároveň byla zřízena Mezinárodní komise pro leteckou navigaci - ICAN, která však zanikla důsledkem 2. světové války (okupací Francie).

Později vznikla roku 1944 v Chicagu Mezinárodní organizace pro civilní letectví ICAO. Tuto smlouvu podepsalo 52 států a vstoupila v platnost 4. dubna 1947. Organizace se zavázala dodržovat jednotné kódy letišť, typů letadel a leteckých dopravců používaných v dokladech a ke komunikaci.

K vydání prvního československého zákona o letectví došlo v důsledku pařížské úmluvy roku 1925 pod č. 172/1925 Sb., resp. 48/1930 Sb. Další dohoda o letectví ICAO byla přijata zákonem 147/1947 Sb.

Československo zahájilo veřejnou leteckou dopravu od roku 1920, a to hlavně z Prahy a Bratislavy. Dne 6. října 1923 došlo k zřízení státního podniku Československé aerolinie. Rozhodnutí vlády z 24. března 1929 bylo také významné pro rozvoj československého letectví, neboť stanovilo vybudovat samostatné civilní letiště v Praze-Ruzyni. Provoz nového letiště byl zahájen 5. dubna 1937 a budova je dodnes používána pro vládní, soukromé a charterové lety. Republika byla již v tomto období spojena s cca 20 evropskými městy. Okupací Československa roku 1939 došlo k zastavení československé letecké dopravy a provoz ČSA byl opět zahájen po konci 2. světové války, a to 14. září 1945. V ČSR byl roku 1956 přijat Zákon o civilním letectví č. 47/1956 Sb., který byl v platnosti včetně pozměňovacích návrhů prakticky až do roku 1997. V současné době platí zákon č. 49/1997 Sb. o civilním letectví.

Důležitým rokem pro leteckou dopravu byl také rok 1978, kdy vznikl v USA Zákon o deregulaci vnitrostátní dopravy, který umožnil vznik nových leteckých společností, a tím i snížení cen letenek. Došlo k větším možnostem při plánování letů a také ke zdravé konkurenci. Tuto dopravní strategii se dařilo později prosazovat i v Evropě, kde byla

zaváděna od roku 1987 do 1997 postupná liberalizace letecké dopravy, která vedla ke vzniku nových nízkonákladových leteckých společností.

Pro naši republiku byl určující pro změny rok 1989, kdy došlo k otevření hranic, a tím k větší potřebě využívání letecké dopravy. ČSA tak mohli začít konkurovat v zajišťování dopravy i ostatní zahraniční společnosti. Dále došlo roku 1990 ve Federálním shromáždění k novele leteckého zákona, kterou se zrušil státní monopol letecké dopravy. Tento zákon pomohl vzniknout novým leteckým společnostem v republice.²

1.2 Členění obchodní letecké dopravy

Obchodní letecká doprava se rozděluje na osobní a nákladní leteckou přepravu. Hlavní činností této dopravy je poskytování přepravních služeb.³

Provoz letadel v ČR v obchodní letecké dopravě a letecký provoz se řídí zejména „Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č.216/2008 v platném znění (tzv. základní nařízení) o společných pravidlech v oblasti civilního letectví a zřízení EASA⁴. Poslední novelou je nařízení (ES) č. 1108/2009.“⁵

V příloze 1 je přiložen seznam držitelů oprávnění pro obchodní leteckou dopravu v ČR.⁶

² **Zdroj pro 1.1:** PRUŠA, Jiří. Svět letecké dopravy. Vyd. 1. Praha: Galileo CEE Service ČR, 2007, 315 s. ISBN 978-80-239-9206-9. - (str. 26-69)

ZDENĚK ŽEMLIČKA, Jaroslav Mynářík, Lubomír ZELENÝ a Michal MERVART. Doprava a přeprava. Vyd. 1. Praha: Pro Dopravní vzdělávací institut vydal Nadatur, 2008, 255 s., [24] s. obr. příl. ISBN 80-727-0030-8. - (str. 29,30)

³ **Zdroj pro 1.2:** ZURYNEK, Josef, Lubomír ZELENÝ a Michal MERVART. Dopravní procesy v cestovním ruchu. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 255 s., [24] s. obr. příl. ISBN 978-807-3573-355. - (str. 148-179)

BÍNA, Ladislav, David ŠOUREK a Zdeněk ŽIHLA. Letecká doprava II. 1. vyd. V Praze: Vysoká škola obchodní, 2007, 157 s. ISBN 978-80-86841-07-6 - (str. 20-22)

PRUŠA, Jiří. Svět letecké dopravy. Vyd. 1. Praha: Galileo CEE Service ČR, 2007, 315 s. ISBN 978-80-239-9206-9. - (str. 101-105)

⁴ Evropská agentura pro bezpečnost letectví

⁵ Provoz-Základní nařízení. *Úřad pro civilní letectví* [online]. [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://www.caa.cz/provoz/zakladni-narizeni>

⁶ Seznam držitelů oprávnění pro obchodní leteckou dopravu. *Úřad pro civilní letectví* [online]. 14. 9. 2012 [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://www.caa.cz/file/5652>

a) Osobní přeprava

Osobní přepravci (passenger airlines) jsou zaměřeni hlavně na přepravu osob a pouze doplňkem přepravy jsou např. poštovní služby. Dopravce uskuteční osobní přepravu na základě přepravní smlouvy mezi vybranou leteckou společností a cestujícím, kterou se stává zpravidla dopravní cenina tj. letenka a zavazadlový lístek. Letenka platí na zakoupený let a zpravidla na bezplatnou přepravu zavazadla o hmotnosti dle druhu letenky, zpravidla 15-20 kg. Větší váha se doplácí dle příslušných tarifů. Letenky i zavazadlové lístky jsou vyplněny pomocí kódů Mezinárodní organizace leteckých dopravců – IATA, které zajišťují informace mezi jednotlivými subjekty.

Klasické a dlouhá léta používané papírové letenky jsou nyní nahrazovány elektronickými letenkami (E-ticket), které obsahují všechny základní údaje, tj. jméno cestujícího, název letecké společnosti čísla linek, datum a dobu odletu/přiletu, název letiště, případné občerstvení a další zaplacené služby např. nadváhu zavazadel, cenu letenky včetně letištních tax.

Cena osobní dopravy je stanovena na základě leteckých tarifů, které určují cenu dopravy a zavazadel.

V příloze 2 je uveden přehled přepravy cestujících v osobní letecké dopravě dle Eurostatu za období let 2002-2011.⁷

b) Nákladní přeprava

Letecká nákladní doprava (cargo airlines) je zpravidla zajišťována speciálními letadly, kterými lze přepravovat prakticky všechno povolené zboží různé váhy a rozměrů. Zakázáno je přepravovat např. výbušniny a ostatní nebezpečné látky. K přepravě jsou využívány kontejnery a palety na zboží. Kromě této nákladní dopravy existuje ještě doprava zásilková, která slouží k přepravě menších zásilek z domu do domu a zaručuje dobu přepravy.

Nákladní letecká doprava se uskutečňuje na základě Leteckého nákladního listu (Air Way Bill), který je smlouvou mezi dopravcem a zákazníky (odesílatelem a příjemcem). Cena za přepravu je stanovena podle hmotnosti, rozměrů, místa určení a dalších nákladů, které jsou stanoveny v přepravních tarifech.

⁷ Letecká přeprava cestujících. Český statistický úřad: Databáze Eurostatu [online]. [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=ttr00012>

V příloze 3 je uveden přehled letecké přepravy nákladu a pošty dle Eurostatu za období let 2002-2011⁸ a v příloze 4 výkony letišť ČR v osobní a nákladní letecké dopravě dle statistiky Ministerstva dopravy za rok 2012⁹.

Další členění obchodní letecké dopravy¹⁰

Dále se obchodní letecká doprava člení na:

a) Pravidelná letecká doprava

Tuto dopravu uskutečňují letecké společnosti na základě letového řádu na pravidelných národních a mezinárodních linkách. Dopravní ceniny všech leteckých společností – letenky jsou prodávány pomocí IATA (Mezinárodní organizace leteckých dopravců) na základě stanovených cen. Doprava je zajištěna vždy, a to nezávisle na obsazenosti letadla. Provozovateli této přepravy jsou klasičtí a nízkonákladoví dopravci.

b) Nepravidelná letecká doprava (charterová)

Jedná se o charterovou dopravu, která je uskutečněna na základě smlouvy o realizaci letů, ve které jsou také stanoveny platební a přepravní podmínky. Hlavními zákazníky jsou cestovní kanceláře popř. organizace, které naplní kapacitu letadla. Ceny se stanoví na základě skutečných nákladů, tržní situace, a to včetně tax a dalších poplatků. Letový řád je stanoven dle potřeb cestovních kanceláří zpravidla na sezonu. Pokud koupí celou kapacitu letadla jedna cestovní kancelář, tak může prodat část kapacity další společnosti. Pokud dopravce prodá kapacitu více společnostem, tak se stává garantem letecké společnosti i s tím rizikem, že nebude spoj plně obsazen.

c) Blockcharterová letecká doprava

Tento typ dopravy využívají opět cestovní kanceláře, které koupí určitou kapacitu na pravidelných linkách. Jde o spoje s menším počtem klientů, méně navštěvované destinace

⁸ Letecká přeprava nákladu a pošty. Český statistický úřad: Databáze Eurostatu [online]. [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=ttr00011>

⁹ Čtvrtletní přehledy základních ukazatelů: Výkony letišť ČR 2012. Ministerstvo dopravy: Statistika dopravy [online]. [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <https://www.sydos.cz/cs/ctvletpr.htm>

¹⁰ ZURYNEK, Josef, Lubomír ZELENÝ a Michal MERVART. Dopravní procesy v cestovním ruchu. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 255 s., [24] s. obr. příl. ISBN 978-807-3573-355. - (str. 159-168)

nebo i spoje do míst, kde nestačí již nasmlouvaná stávající kapacita. Je opět uzavřena smlouva, kde je stanovena cena za jednu osobu.

1.3 Členění leteckých společností

Letecké společnosti jsou určeny k provozování osobní nebo nákladní letecké přepravy. K provozování této přepravy je nutná licence nebo uznáný certifikát. Letecké společnosti si obstarávají letadla pomocí pronájmu, nebo koupě a člení se do níže uvedených čtyř skupin. Toto členění z části kopíruje členění obchodní letecké dopravy.¹¹

1) Charakter letecké přepravy

- a) **Pravidelné** – ČSA, American Airlines, Air France
- b) **Charterové** – Travel Service, Condor, Air Berlin
- c) **Osobní**
- d) **Cargo** – DHL, FedEx, UPS Airlines

2) Velikost sítě

- a) **Regionální** – Jedná se o společnost, která má mateřské letiště tzv. „hub“ a další počet menších letišť. Může mít také mateřské letiště v menším místě, odkud létají na regionální letiště, nebo společnost létá dle poptávky a spolupracuje i s větším dopravcem, pro kterého dopravuje cestující i zboží do regionů.
- b) **Kontinentální** – Tyto společnosti zajišťují dopravu na střední vzdálenosti zpravidla na jednom kontinentu. Hlavní sídlo „hub“ mají na hlavním mateřském letišti a létají do hlavních letišť kontinentu. Spolupracují s dalšími dálkovými dopravci.
- c) **Dálkové** – Společnosti, které zajišťují mezikontinentální přepravu a zároveň se snaží zajistit navazující linky ze středních vzdáleností. Také spolupracují s dopravci při zajištění přípojí k jejich hlavním letům.

¹¹ **Zdroj pro 1.3:** PRUŠA, Jiří. Svět letecké dopravy. Vyd. 1. Praha: Galileo CEE Service ČR, 2007, 315 s. ISBN 978-80-239-9206-9. - (str. 101-105)

BÍNA, Ladislav, David ŠOUREK a Zdeněk ŽIHLA. Letecká doprava II. 1. vyd. V Praze: Vysoká škola obchodní, 2007, 157 s. ISBN 978-80-86841-07-6 - (str. 23-25)

3) Vlastnictví

V současné době jsou letecké společnosti v řadě zemí vlastněny státem a ovládány státními úředníky nebo privátním soukromým kapitálem. Nyní dochází k převodu některých společností do soukromého vlastnictví. Většina zemí se však drží pravidla většinového vlastnictví v leteckých společnostech. Tímto opatřením je znesnadněn vstup dalších případných investorů. Stát si ponechává třeba jen část majetku nebo určí, že cizí vlastník může převzít jen určitý podíl, a to většinou méně než 49 procent společnosti. Letecké společnosti se v minulých letech potýkaly s ekonomickou krizí a docházelo mnohdy i k velkým finančním ztrátám. Některé společnosti změnily majitele nebo záruky musel převzít stát.

4) Typ služeb a cen

Toto rozdělení vzniklo v posledních letech, a to v důsledku zakládání nových nízkonákladových společností.

Takto se společnosti dělí na:

- a) **Klasické dopravní společnosti**, které pravidelně zajišťují letecké služby a přestupy třeba i s dalšími dopravci, včetně dalšího servisu (občerstvení apod.). Mezi tyto společnosti patří např. Lufthansa, British Airways, Aeroflot a Austrian Airlines.
- b) **Nízkonákladové dopravní společnosti** (tzv. low-cost; LC), jejichž snahou je dopravit zákazníka na místo určení za co nejnižší náklady. Tyto společnosti nezajišťují návaznou dopravu ani žádný servis a všechny služby jsou za poplatek. Mezi tyto společnosti patří např. SmartWings, Ryanair, EasyJet a Vueling.

1.4 Letecké aliance

Ve světě globalizace se jedná o kooperaci leteckých společností za účelem spolupráce do tzv. celosvětových leteckých aliancí. Tato spojení začala vznikat koncem 20. století (1997). Jednotlivé společnosti jsou však stále právně samostatné a i nadále si mohou konkurovat. Jejich snahou je docílit co nejlepší nabídky v leteckých službách po celém světě. Základem je jejich propojení, kdy jednotlivé společnosti poskytují služby v určité oblasti či regionu a navazují na sebe tak, aby byla zajištěna nabídka dopravy do celého světa, tzn. globální pokrytí. Počet členů aliancí se mění. Za členství platí letecké společnosti poplatek, který kryje náklady na práci aliance a zároveň jim umožňuje využívat poskytované služby.

Spolupráce mezi společnostmi je zejména při propojení odbavovacích a rezervačních systémů, sladění jednotlivých letových řádů a kapacit členů aliance. Spolupráce při návaznosti spojů na letištích je důležitá i při přepravě zavazadel, kdy se o přeložení zavazadel cestující již nestará. Aliance zajišťují společný tzv. Frequent Flyer Program (FFP), což je věrnostní program benefitů pro zákazníky při využívání služeb aliančních společností. Při splnění určitých kritérií (zejména počet nalétaných km) zákazník získá příslušnou odměnu např. let zdarma, slevu na letenku apod. Samozřejmostí jsou i doplňkové služby, jako je využívání VIP salonku na letištích, přednostní odbavování, slevy při zajištění ubytování v smluvních hotelích a při zapůjčení vozidel v destinacích.

Jednotlivé společnosti také mohou nabízet i lety ostatních členů aliance, které nemají ve své nabídce. Několik společností může provozovat určitý letecký spoj, a tím zajistit naplnění kapacity letadla. Samozřejmostí je také vzájemné pronajímání i prodej míst ve svých letadlech. Spolupráce může fungovat také např. v marketingu, cateringu¹², servisu letadel na letištích, v pronájmu společných kanceláří, handlingu¹³ apod.

Cílem spolupráce v aliancích je zajištění optimalizace přepravy, lepší využití jednotlivých spojů za účelem snížení nákladů a lepších ekonomických výsledků tj. dosažení vyšších výnosů. Nikde však není zaručeno, že se opravdulepší hospodářské výsledky. Předpokladem je, že díky větší nabídce se může zvýšit poptávka po přepravě, a tím dojde k zvýšení tržeb. Zároveň si společnosti dělí určité vzniklé náklady např. na zaměstnance v rezervačních kancelářích a na letištích. Aliance také zajišťuje pro členy centrální nákup hlavně paliva, cateringu, ale i letadel.

Přesto však i nadále existují i další nezačleněné nezávislé klasické společnosti, které úspěšně fungují např. Emirates, ale i nízkonákladoví dopravci.

V současnosti existují na světě pouze tři alianční seskupení, a to Star Alliance, SkyTeam, Oneworld.¹⁴

¹² „Catering je specifická služba zákazníkům, většinou se jedná o služby gastronomického charakteru, které je možno realizovat na libovolném místě v libovolném čase. Cateringová firma zajišťuje vše od inventáře, přes personál, až po závěrečný úklid.“ (Catering. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Catering>)

¹³ „Souhrn služeb spojených s odbavením cestujících a nákladu a s technickým odbavením letadel na odbavovací ploše.“ (PRUŠA, Jiří. Svět letecké dopravy. Vyd. 1. Praha: Galileo CEE Service ČR, 2007, 315 s. ISBN 978-80-239-9206-9.) – (str. 197)

¹⁴ **Zdroj pro 1.4:** PRUŠA, Jiří. Svět letecké dopravy. Vyd. 1. Praha: Galileo CEE Service ČR, 2007, 315 s. ISBN 978-80-239-9206-9. - (str. 174)

Star Alliance¹⁵

STAR ALLIANCE

Obrázek 1: Logo Star Alliance

(Zdroj: <http://www.meetinflanders.com/en/planner-toolkit/partnerships/star-alliance/>)

Star Alliance je největším seskupením leteckých společností na světě. Aliance byla založena roku 1997 pěti leteckými společnostmi, kterými byly Lufthansa, Scandinavian Airlines System (SAS), United Airlines, Air Canada a Thai Airways. Od svého založení se postupně rozrůstala a nyní čítá 28 členů – *Adria Airways, Aegean Airlines, Air Canada, Air China, Air New Zealand, All Nippon Airways, Asiana Airlines, Austrian Airlines, Avianca, Brussels Airlines, Copa Airlines, Croatia Airlines, EgyptAir, Ethiopian Airlines, LOT Polish Airlines, Lufthansa, Scandinavian Airlines, Shenzhen Airlines, Singapore Airlines, South African Airways, Swiss International Air Lines, TACA Airlines, TAM Airlines, TAP Portugal, Thai Airways International, Turkish Airlines, United Airlines, US Airways*. V roce 2013 alianci podpoří 29. člen, a to *EVA Air*.

Dle nejnovějších statistik z listopadu 2012 provozují denně členové aliance 21 900 letů směřujících do 1 329 letišť ve 194 zemích světa pomocí 4 570 letadel. Během roku 2012 přepravili členové aliance 670,58 mil. pasažérů a docílili tak příjmu 181,83 bil. dolarů. Dohromady celá aliance zaměstnává 448 926 pilotů, stevardů a dalších zaměstnanců.¹⁶

Dle čtenářů *Business Travel Magazine*, byla Star Alliance za rok 2012 (již po sedmé v řadě) oceněna jako nejlepší letecká aliance.¹⁷

¹⁵ Star Alliance. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.staralliance.com/en/about/organisation/>

¹⁶ Statistiky Star Alliance. In: [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.staralliance.com/assets/doc/en/about/member-airlines/pdf/Star%20Alliance%20Facts%20and%20Figures%20Nov%202012.pdf>

¹⁷ Ocenění Star Alliance. [online]. Frankfurt, 4. 10. 2012 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.staralliance.com/assets/doc/en/press/press-releases/pdf/2012/SCP_PR_BTAWARDS2012.pdf

SkyTeam¹⁸

Obrázek 2: Logo SkyTeam

(Zdroj:http://www.alitalia.com/HU_HU/millemiglia/redeeming_miles/partner-airlines/skyteam.aspx)

SkyTeam je druhou největší alianční skupinou na světě. Tato aliance byla založena roku 2000 čtyřmi leteckými společnostmi, kterými byly Aeroméxico, Delta Air Lines, Korean Air a Air France. V současné době čítá aliance 19 členů - *Aeroflot, Aerolíneas Argentinas, Aeromexico, Air Europa, Air France, Alitalia, China Airlines, China Eastern, China Southern, České aerolinie, Delta Air Lines, Kenya Airways, KLM, Korean Air, Middle East Airlines, Saudia, TAROM, Vietnam Airlines a Xiamen Airlines*. Počátkem roku 2014 by se aliance měla rozrůst o dalšího, tedy dvacátého člena, kterým bude *Garuda Indonesia*.¹⁹

Dle posledních údajů z listopadu 2012 provozují denně členové aliance 15 465 letů směřujících do 1 000 letišť ve 187 zemích pomocí 4 137 letadel. Během roku 2012 bylo přepraveno v rámci aliance SkyTeam 552 mil. pasažérů. Celkově celá aliance zaměstnává 436 007 zaměstnanců.²⁰

Oneworld²¹

Obrázek 3: Logo Oneworld

(Zdroj:http://www.roundabouttravel.com.au/file.php?f=fvYX_5.teuBSO.3)

Třetí a současně nejmenší alianční seskupení je Oneworld. Aliance byla založena roku 1998 čtyřmi leteckými společnostmi, kterými byly American Airlines, British Airways, Cathay Pacific a

¹⁸ O nás: SkyTeam. [online]. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.skyteam.com/cs/About-us/>

¹⁹ Budoucí členové SkyTeamu: Garuda Indonesia. [online]. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.skyteam.com/cs/About-us/Our-members/Budouci-lenove-SkyTeamu/Garuda/>

²⁰ Čísla a fakta: SkyTeam. In: [online]. 21. 11. 2012 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://static.skyteam.com/Global/Press/Facts%20and%20figures/2012%20Nov%20Xiamen/2012%20Fact%20Sheet%20SkyTeam%202012%20November.pdf>

²¹ O nás: Oneworld. [online]. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.oneworld.com/general/about-oneworld/>

Quantas. Od té doby se aliance rozrostla na 12 členů – *Air Berlin, American Airlines, British Airways, Iberia, Cathay Pacific, Finnair, Japan Airlines, LAN Airlines, Malaysia Airlines, Qantas, Royal Jordanian a S7 Airlines*. Během konce roku 2013 a začátkem roku 2014 by se aliance měla rozšířit o další dva členy, kterými budou *Qatar Airways* a *SriLankan Airlines*.²²

Podle posledních dat stanovených k 22. únoru 2013 provozuje aliance lety na 841 letišť do 155 zemí světa pomocí 2 473 letadel. Za rok 2012 přepravila 341 221 mil. pasažérů a docílila tak celkového příjmu 112 114 mil. dolarů. Oneworld zaměstnává celkově 296 317 zaměstnanců.²³

V roce 2012 byla aliance již po desáté oceněna v soutěži World Travel Awards jako „World’s Leading Airline Alliance“ a současně s tím po druhé „Best Airline Alliance“ v soutěži Australian Business Traveller.

1.5 Nízkonákladové letecké společnosti

První nízkonákladové letecké společnosti neboli low-cost airlines (LC) vznikly v USA, kde největšího úspěchu na trhu dosáhla společnost Southwest Airlines, která v roce 1971 zahájila provoz v Texasu se třemi letadly. Nyní je největší nízkonákladovou společností na světě i v počtu přepravených osob. Zpočátku se společnost dostala do ztráty, ale již v roce 1973 vykázala zisk.

Až v polovině 80. let vzniká v Evropě první nízkonákladová letecká společnost irská Ryanair a zahajuje lety do Londýna. Jako její konkurence se na trhu objevuje anglická společnost EasyJet a dochází tak k nástupu zvýhodněného levného létání. Postupně dalším konkurenčním bojem na trhu došlo k snížení nákladů a otevření nových linek. V následujícím období vznikne až 50 přepraveců s touto koncepcí létání a také velké společnosti zakládají dceřiné nízkonákladové společnosti. V dnešní době existuje po celém světě 113 nízkonákladových společností²⁴.

Do ČR začínají létat první zahraniční nízkonákladové společnosti koncem 20. století. V roce 2004 byla založena v ČR první nízkonákladová společnost Smart Wings (Travel

²² Budoucí členové: Oneworld. [online]. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.oneworld.com/member-airlines/members-elect/>

²³ Data a fakta: Oneworld. [online]. 22. 2. 2013 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.oneworld.com/news-information/oneworld-fact-sheets/oneworld-at-a-glance/>

²⁴ OAG Database Statistics: TOP Facts. OAG Aviation [online]. [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <http://www.oagaviation.com/OAG-Database-Statistics>

Service, a.s.) s dvěma letadly. V roce 2007 je založena Click4Sky, dceřiná společnost ČSA, jejíž provoz byl ale ukončen již 1. prosince 2009.

Vznikla i základní filosofie pro nízkonákladové společnosti, přes nízkou cenu letenek a nízké náklady dosáhnout zisku. Kratší lety na menší regionální letiště a minimální servis vedl k snížení cen letenek. Společnosti létají hlavně tam, kde je menší konkurence, ale musí být zaručena poptávka po dopravě. Nutno také počítat s tím, že lety na menší letiště zdraží i prodlouží dopravu do center měst.

Tato jednoduchost a přehlednost vedla k rozvoji a úspěchu na trhu. Došlo k nárůstu poptávky po levných letenkách z bodu A do bodu B, které jsou prodávány výhradně přes internet, a navíc není zaručena návaznost dalšího spojení. I přes nízké náklady nedochází k snížení nákladů na bezpečnost provozu, naopak tyto společnosti mnohdy mají k dispozici novější a bezpečnější letadla než klasičtí letečtí dopravci.

Cena letenky se zvyšuje tím, jak se blíží datum odletu a všechny ostatní služby jsou zpoplatněny. Společnosti proto dosahují významné tržby také za vše, co je nad rámec ceny letenek. Jedná se hlavně o poplatky za odbavená zavazadla, placené služby na palubě, jako je jídlo a pití, či prioritní odbavení. Tyto poplatky mohou být i vyšší, než je samotná cena letenky.

Úspěch nízkonákladových dopravců, i přes nižší servis oproti klasickým dopravcům a díky nižším cenám, může dále v budoucnu dobře fungovat. Tato doprava pouze v ekonomické třídě je akceptovatelná jak pro turistické cesty, tak pro obchodní klientelu, a to obzvláště na kratších vzdálenostech. Přispěje k tomu i vytváření vlastních věrnostních programů, hlavně slevy u dalšího nákupu letenky.²⁵

V příloze 5 je přiložen přehled členů asociace evropských nízkonákladových společností (ELFAA = European Low Fares Airlines Association) z prosince 2012²⁶.

²⁵ **Zdroj pro 1.5:** ZURYNEK, Josef, Lubomír ZELENÝ a Michal MERVART. Dopravní procesy v cestovním ruchu. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 255 s., [24] s. obr. příl. ISBN 978-807-3573-355. - (str. 175)

PRUŠA, Jiří. Svět letecké dopravy. Vyd. 1. Praha: Galileo CEE Service ČR, 2007, 315 s. ISBN 978-80-239-9206-9. - (str. 103, 142)

²⁶ ELFAA Airline Members Statistics. *European Low Fares Airline Association* [online]. 2012 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: http://www.elfaa.com/Statistics_December2012.pdf

2. Letecká doprava ve světě

Odvětví letecké dopravy má ve světě velmi důležitou roli. Toto odvětví se dá považovat jako jeden z podporovatelů hospodářského rozvoje, vytváření přímých i nepřímých pracovních míst, cestovního ruchu, lokálních podniků, zahraničních investic a také mezinárodního obchodu.

Je známo, že od roku 1995 rostla světová ekonomika o 2,8 procenta (HDP) ročně, zatímco oblast osobní letecké dopravy průměrně ročně rostla o pět procent. Negativní stránkou tohoto způsobu dopravy je vysoká citlivost na řadu faktorů. V posledních 15 letech byl rozvoj civilního letectví výrazně ovlivněn několika krizemi, které ať už přímo, nebo nepřímo souvisely s letectvím. Jedná se např. o asijskou krizi (1998), teroristický útok v USA (2001), akutní respirační syndrom SARS (2003) a světovou finanční krizi (2008-9). Všechny tyto události negativně ovlivnily ziskovost letecké dopravy. Nadále se můžeme potýkat ještě s dalšími faktory, jakými jsou hospodářský růst, technologické změny, liberalizace trhu, růst nízkonákladových společností, přetížená letiště, ceny ropy a dalších trendů, které ovlivňují a budou ovlivňovat růst letecké dopravy.²⁷

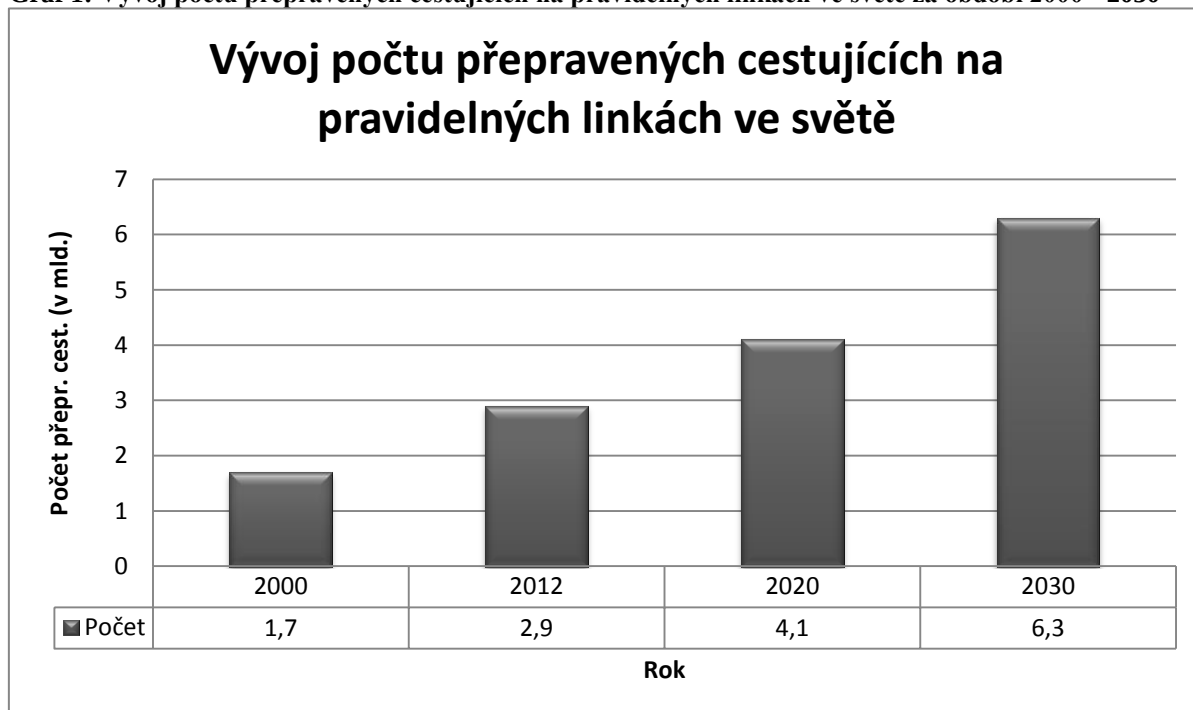
V současné době vládne světu evropské odvětví letecké dopravy, které zahrnuje podniky výrobního průmyslu, leteckých společností, letištních dopravních uzlů a technologií řízení letového provozu. Toto evropské postavení je ale ohrožováno silnou mezinárodní konkurencí a novými účastníky na trhu. Lze říci, že struktura globálního letectví se dramaticky mění. Předpokládá se, že hlavní centra letového provozu se přesunou během příštích 20 let z Evropy do Asie a na Blízký východ. Tento přesun by měl zapříčinit této oblasti 38 procentní tržní podíl, a tak by předstihl vůdčí postavení USA v rámci světové dopravy. Očekává se, že dopravci z EU budou ztrácet tržní podíl ve většině regionů ve prospěch společností ze třetích zemí, a dosáhnou tak do roku 2025 až 20 procentního podílu na trhu, což je o devět procent méně než v roce 2003. Současně s tímto trendem budou posilovat své postavení dopravci mimo EU, zejména na již zmiňovaném Blízkém východě, kde budou tito dopravci v roce 2030 zaujímat jedenáct procent celosvětové letecké dopravy oproti sedmi procentům v roce 2010.²⁸

²⁷ Facts and figures: World aviation and the World economy. *International civil aviation organization* [online]. ICAO [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: http://www.icao.int/sustainability/Pages/Facts-Figures_WorldEconomyData.aspx

²⁸ Doprava: nové obzory pro letectví EU. *European Union: Press Releases* [online]. 26. 9. 2012, Brusel [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1027_cs.htm#footnote-1

V příloze 6 je přiložen radarový snímek ze dne 18. dubna 2013, který dokazuje současné vytížení leteckých cest po celém světě.

Graf 1: Vývoj počtu přepravených cestujících na pravidelných linkách ve světě za období 2000 - 2030

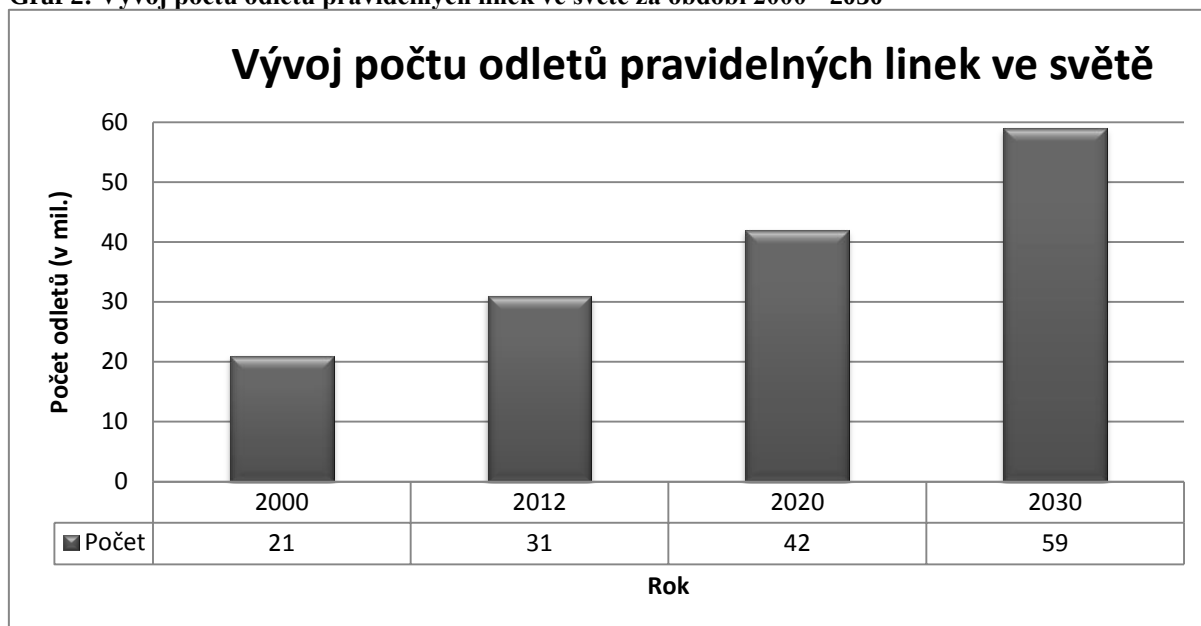

Zdroj: vlastní zpracování dle: Traffic Statistics for Revenue Scheduled Services: Facts & Figures - Air Transport Data Table. International Civil Aviation Organization [online]. [cit. 2013-05-04]. Dostupné z: <http://www.icao.int/sustainability/Pages/FactsFigures-Data.aspx>

Dle údajů Organizace pro civilní letectví bylo za rok 2000 přepraveno 1,7 mld. pasažérů a 2,9 mld. za rok 2012. Jedná se o nárůst 4,5 procenta. Očekává se, že počet cestujících bude i nadále stoupat. Předpokládaný odhad na rok 2020 je 4,1 mld. a na rok 2030 je 6,3 mld. přepravených pasažérů. V porovnání let 2012 a 2030 se jedná o nárůst 4,5 procenta pasažérů.²⁹

²⁹ Traffic Statistics for Revenue Scheduled Services: Facts & Figures - Air Transport Data Table. *International Civil Aviation Organization* [online]. [cit. 2013-05-04]. Dostupné z: <http://www.icao.int/sustainability/Pages/FactsFigures-Data.aspx>

Graf 2: Vývoj počtu odletů pravidelných linek ve světě za období 2000 - 2030

Zdroj: vlastní zpracování dle: Traffic Statistics for Revenue Scheduled Services: Facts & Figures - Air Transport Data Table. *International Civil Aviation Organization* [online]. [cit. 2013-05-04]. Dostupné z: <http://www.icao.int/sustainability/Pages/FactsFigures-Data.aspx>

Co se týče odletů za rok 2000, bylo uskutečněno 21 mil. odletů a 31 mil. za rok 2012. Jedná se o nárůst 3,3 procenta. Očekává se, že v roce 2020 bude uskutečněno 42 mil. odletů a 59 mil. v roce 2030. V porovnání let 2012 a 2030 se jedná o nárůst 3,6 procenta.³⁰

Na druhou stranu přinesl rok 2012 pokles nákladní letecké přepravy, která dle odhadů dosáhla 180 tunokilometrů, což činí pokles 1,2 procenta oproti předchozímu roku.³¹

Na výše uvedených údajích v počtu přepravených cestujících a odletů na pravidelných linkách za rok 2012 se podílejí nízkonákladoví letečtí dopravci ve výši zhruba 24,5 procent.³²

Důležitou složkou ve světě letecké dopravy je také existence mnoha organizací, které ovlivňují rozvoj letecké dopravy. Mezinárodní charakter letecké dopravy a jeho požadavky na sjednocení a výstavbu letišť, řízení letového provozu, odbavení cestujících a dalších služeb spojených s leteckou dopravou zapříčinily vznik těchto organizací. Za nejvýznamnější organizace lze považovat Organizaci pro civilní letectví (ICAO) a Mezinárodní sdružení leteckých dopravců (IATA). ICAO je mezivládní a členskou organizací Organizace spojených

³⁰ Traffic Statistics for Revenue Scheduled Services: Facts & Figures - Air Transport Data Table. *International Civil Aviation Organization* [online]. [cit. 2013-05-04]. Dostupné z: <http://www.icao.int/sustainability/Pages/FactsFigures-Data.aspx>

³¹ Facts & Figures: The World of Civil Aviation. *International civil aviation organization* [online]. ICAO [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <http://www.icao.int/sustainability/Pages/FactsFigures.aspx>

³² Asia's driver of international air traffic growth. *Web In Travel: Take your mind to new places* [online]. 17. 4. 2013 [cit. 2013-05-04]. Dostupné z: http://www.webintravel.com/news/asias-driver-of-international-air-traffic-growth_3705

národů (OSN), která má za cíl zabezpečit spolupráci při provozování letecké dopravy pomocí právních norem. Členem ICAO se může stát každý stát, který je členem OSN. Na druhou stranu IATA je nevládní organizace, která vytváří základní podmínky pro rozvoj mezinárodní letecké dopravy po obchodní stránce. Jinak řečeno se zasluhuje o sjednocení cen za leteckou dopravu a vzájemným uznáváním dopravních dokumentů vydaných jinými dopravci.³³

2.1 Současné trendy v leteckém průmyslu

Letecký průmysl dosahuje i přes ekonomickou krizi stabilního růstu, včetně osobní i nákladní přepravy. Největší nárůst v přepravě vykazují asijské přepravci. Letectví vytváří díky zvýšené poptávce po nových letadlech další pracovní místa i nové obchodní možnosti. V současnosti se však Evropa celkově potýká v tomto odvětví s menším růstem oproti trhům mimo Evropu.

Největší výrobci letadel na světě, americký Boeing (Chicago) a evropský Airbus (Toulouse) předpokládají pro letošní rok zvýšení výroby, neboť poptávka po letadlech je stále vysoká. Boeing sdělil, že v roce 2013 má v plánu dodat 660 letadel a jeho konkurent plánuje vyrobit také více jak 600 letadel. Ve výrobě letadel měl dlouho dominantní postavení Airbus, ale poslední dva roky ho předstihl Boeing. Ten je v současnosti největším dodavatelem letounů také proto, že vzrostla poptávka po novém typu 787 Dreamliner.

Z údajů za rok 2012 vyplývá, že Boeing prodal 601 letadel, včetně 49 Dreamlinerů a jeho konkurent Airbus do konce listopadu 2012 dodal 516 strojů s tím, že do konce 2012 to bude pravděpodobně 580 letadel. Obě firmy zaznamenaly také nárůst nových objednávek v roce 2012, u Boeingu se jedná o 1 203 strojů a u Airbusu o 750.³⁴

V letošním roce 2013 získal Airbus velkou zakázku od indonéské nízkonákladové společnosti Lion Air na výrobu 234 letadel typu A320 v hodnotě přes 18 miliard eur. Jedná se

³³ ORIEŠKA, Ján. Služby v cestovním ruchu. 1. vyd. Praha: Idea servis, 2010, 405 s. ISBN 978-808-5970-685. - (str. 58)

³⁴ MALÁ, Barbora. Boeing trumfuje Airbus, po deseti letech se loni stal největším dodavatelem letadel. *Patria Online* [online]. 4. 1. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/zpravodajstvi/2234093/boeing-trumfuje-airbus-po-deseti-letech-se-loni-stal-nejvetsim-dodavatelem-letadel.html>

o největší zakázku pro tuto firmu v historii.³⁵ Firma Airbus v roce 2012 dosáhla provozního zisku 3 miliardy eur.³⁶

V České republice má letecký průmysl také velkou tradici. V současnosti se snaží kunovická firma Let Aircraft Industries, a.s. inovovat letoun L-410 jehož výroba sahá až do roku 1969. Nyní je jich ve světě v provozu 350 a firma má projekt na modernizaci a obnovu výroby tohoto typu letounů. Na tomto projektu se podílí 13 firem a počítá se s tím, že stroj by měl být k dispozici nejdříve koncem roku 2015.³⁷

Další českou firmou je Czech Sport Aircraft (CSA), která vyrábí malá sportovní letadla hlavně pro USA. Celkem z 500 letadel je jich 200 v USA. Firma vyrobí zhruba 70 strojů ročně a počítá až se 100 letadly, které dodává jednak soukromníkům, ale i leteckým školám. Firma má v plánu orientovat se i na jiné trhy hlavně do Asie (Vietnam).³⁸

Výrobce ultralehkých letounů Jihlavan Airplanes patří také mezi úspěšnou českou firmu. Firma dosahuje obrátu 65 mil. Kč a jejich 65 zaměstnanců vyrobí 2 letadla měsíčně, které poté dodává do celého světa.³⁹

Čeští výrobci letadel a dílů jsou sdruženi v Asociaci leteckých výrobců, která má 34 členů.⁴⁰

³⁵ Airbus pytláci v revíru Boeingu, aerolinkám Lion Air prodá 234 letadel. *E15: Zprávy* [online]. 18. 3. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/byznys/doprava-a-logistika/airbus-pytlaci-v-reviru-boeingu-aerolinkam-lion-air-proda-234-letadel-966775>

³⁶ Majitel Airbusu dokázal razantně zvýšit zisk. Vydělal téměř 80 miliard korun. *IHNED.cz* [online]. 27. 2. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/zpravodajstvi-evropa/c1-59405870-vyrobcu-airbus-loni-stoupl-razantne-zisk>

³⁷ TINL, Karel. L-410 ožívá. Prototyp inovovaného letadla vzlétne o Vánocích, zájem mají Rusové. *IHNED.cz* [online]. 19. 2. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/zpravodajstvi-cesko/c1-58792800-l-410-oziva-prototyp-inovovaneho-letadla-vzletne-o-vanocich-zajem-maji-rusove>

³⁸ TINL, Karel. Sportovní letadla z Česka znají v USA. Míříme do Vietnamu, říká šéf Czech Sport Aircraft. *IHNED.cz* [online]. 14. 11. 2012, 10. 4. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/zpravodajstvi-cesko/c1-58491560-sportovni-letadla-z-ceska-znaji-v-usa-mirime-do-vietnamu-rika-sef-czech-sport-aircraft>

³⁹ TINL, Karel. Amerika padla, leteckou výrobu v Česku může zachránit Čína, říká šéf Jihlavan Airplanes. *IHNED.cz* [online]. 12. 3. 2013, 13. 3. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/podnikani-a-dane/c1-59485720-amerika-padla-leteckou-vyrobu-v-cesku-muze-zachranit-cina-rika-sef-jihlavan-airplanes>

⁴⁰ Základní údaje o ALV. *Asociace leteckých výrobců ČR* [online]. [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <http://www.alv-cr.cz/Default.aspx?tid=1>

2.2 Význam a postavení letecké dopravy pro cestovní ruch

Letecká doprava umožňuje rychlou přepravu turistů a významně se podílí na rozvoji cestovního ruchu ve světě, kde se nachází 43 794 letišť⁴¹, ale i v ČR, kde se nachází pět velkých mezinárodních letišť (Praha-Václav Havel, Brno-Tuřany, Karlovy Vary, Ostrava-Mošnov, Pardubice)⁴². Vliv na rozvoj dopravy mají také ceny letenek, a to hlavně charterových a nízkonákladových společností. Doprava je využívána zejména cestovními kancelářemi a jednotlivci k pobytovým zájezdům u moře, ale i pro poznávací zájezdy, a to jak do blízkých, tak vzdálených destinací. Lze říci, že tento druh dopravy se stal již běžně dostupným pro většinu obyvatel. Je pochopitelné, že na růst letecké dopravy mají vliv vstupní náklady, hlavně ceny paliva a další poplatky na letištích, které významně ovlivňují cenu letenek.

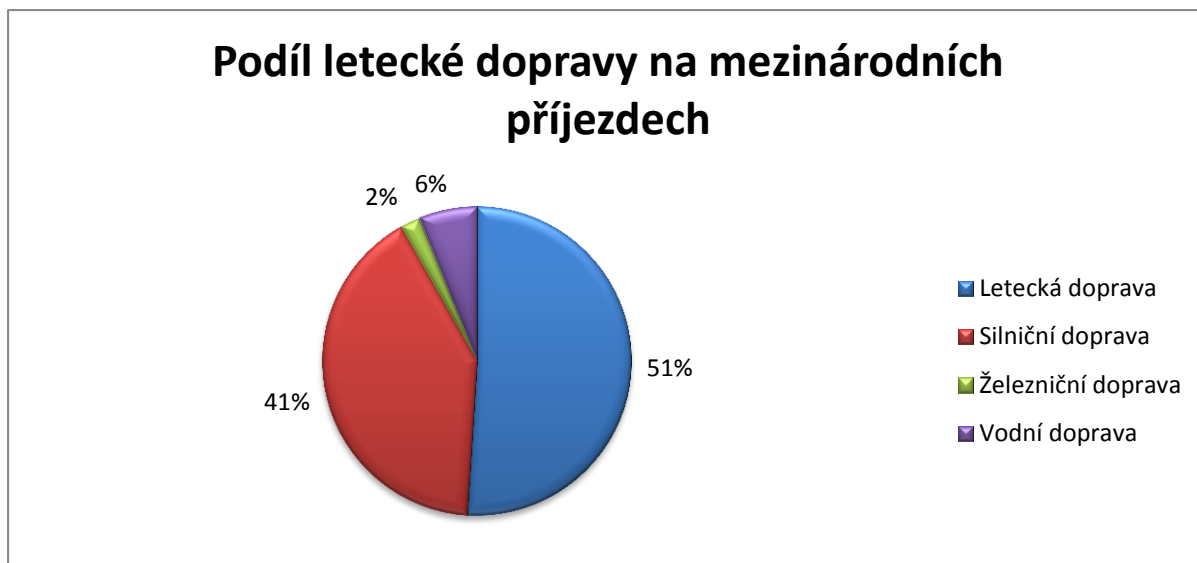
Především cestovní kanceláře mají výrazný podíl na nárůstu letecké dopravy, i když v posledním období dochází také ke snížení poptávky po tomto druhu dopravy. Jednotlivé letecké společnosti spolupracují s cestovními kancelářemi. Dochází k pronájmům letadel nebo jejich částí cestovním kancelářím k charterovým letům. Tyto lety zajišťují přepravu turistů hlavně v letní a zimní sezoně do turistických destinací po celém světě. Služby a servis zajišťují letecké společnosti podle požadavků subjektů cestovního ruchu. Zpravidla jsou uzavírány smlouvy na celou sezonu, a to podle výjezdových katalogových produktů. U příjezdového cestovního ruchu turisté využívají individuálně pravidelnou leteckou dopravu a u zájezdů opět charterovou leteckou dopravu. Je důležité, aby společnosti měly smluvně zajištěné dostatečné kapacity v letadlech pro své produkty a stanoveny ceny včetně všech poplatků.⁴³

⁴¹ The World Factbook: Transportation: Airports. *Central Intelligence Agency* [online]. 22. 4. 2013 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2053.html#xx>

⁴² JENERÁLOVÁ, Ivana. Mezinárodní letiště v ČR. *Czech Republic* [online]. 18. 3. 2010 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://www.czech.cz/cz/Zivot-a-prace/Jak-to-v-CR-funguje/Doprava/Mezinarodni-letiste-v-CR>

⁴³ **Zdroj pro 2.2:** ZURYNEK, Josef, Lubomír ZELENÝ a Michal MERVART. Dopravní procesy v cestovním ruchu. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 255 s., [24] s. obr. příl. ISBN 978-807-3573-355. - (str. 158, 179)

Graf 3: Podíl letecké dopravy na mezinárodních příjezdech v roce 2011

Zdroj: vlastní zpracování dle: *UNWTO Tourism Highlights: 2012 Edition* [online]. Madrid, 2012[cit. 2013-05-07]. Dostupné z: http://mkt.unwto.org/sites/all/files/docpdf/unwtohighlights12enlr_1.pdf

Graf 3⁴⁴ znázorňuje důležitost letecké dopravy v cestovním ruchu, resp. v mezinárodních příjezdech. Je vidět, že v současné době podíl letecké dopravy na mezinárodních příjezdech dominuje. Od 90. let výrazně roste a dle statistiky Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO) přesahuje 50 procent. Naproti tomu podíl silniční dopravy klesá a dosahuje 41 procent. Co se týká železniční dopravy, ta výrazně klesla v posledních letech na 2 procenta. Vodní doprava zaznamenala nárůst na 6 procent. Více než průměrné postavení si letecká doprava udržuje v Americe, Asii, Africe a Pacifiku.⁴⁵ Do naší republiky přicestuje leteckou dopravou ročně více jak pět milionů turistů.⁴⁶

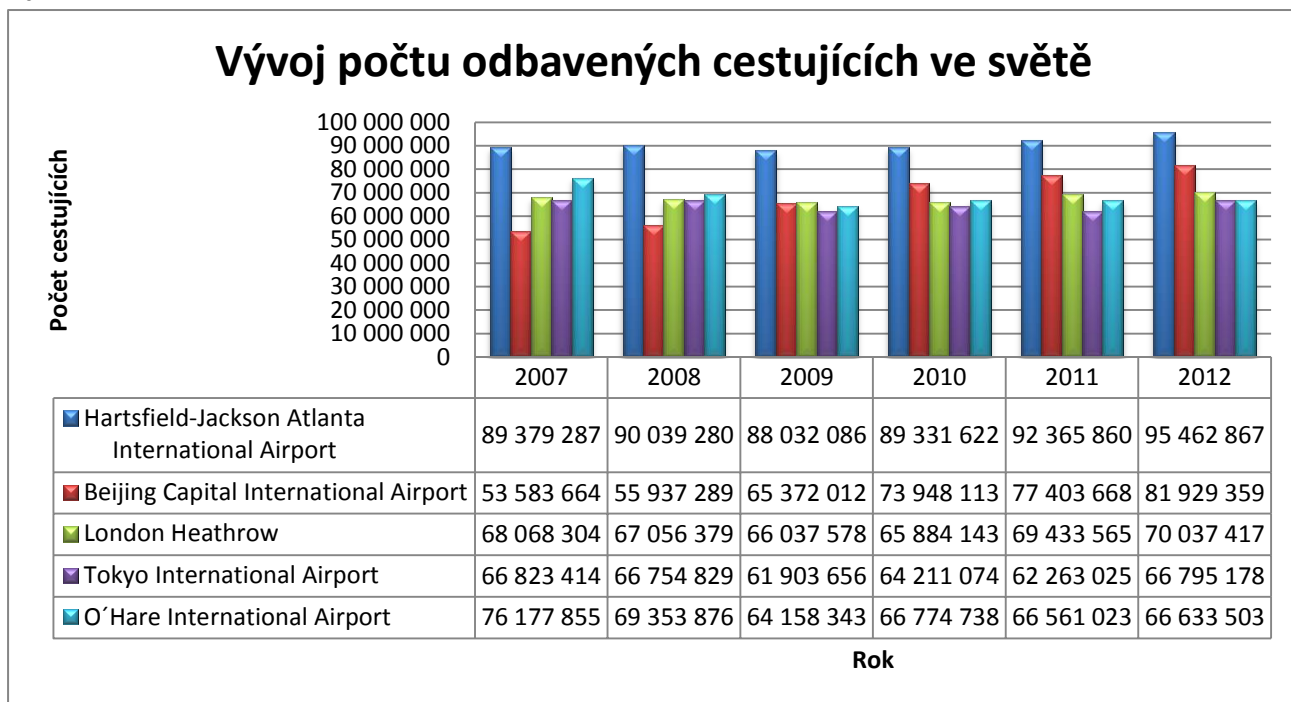
⁴⁴ Zdroj pod grafem 3

⁴⁵ Zdroj: PALATKOVÁ, Monika. *Mezinárodní cestovní ruch: analýza pozice turismu ve světové ekonomice: význam turismu v mezinárodních ekonomických vztazích: evropská integrace a mezinárodní turismus*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 221 s. ISBN 978-80-247-3750-8. - (str. 93)

⁴⁶ Cestovní ruch. *Prague Airport: Ekonomické přínosy* [online]. [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://www.prg.aero/cs/o-letisti-praha/paralelni-draha/ekonomicke-vyhody/cestovni-ruch/>

Vývoj letecké dopravy dle počtu odbavených cestujících od roku 2007 celkově vykazuje lehce kolísavý trend. Výrazněji se tento trend projevuje na letištích v ČR než ve světě, jak naznačují grafy 4 a 5.

Graf 4: Vývoj počtu odbavených cestujících na pěti nejfrekventovanějších letištích světa za období 2007 – 2012

Zdroj: vlastní zpracování dle: ROGERS, Simon. The world's top 100 airports: listed, ranked and mapped. *The Guardian* [online]. 4. 5. 2012 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/news/datablog/2012/may/04/world-top-100-airports>

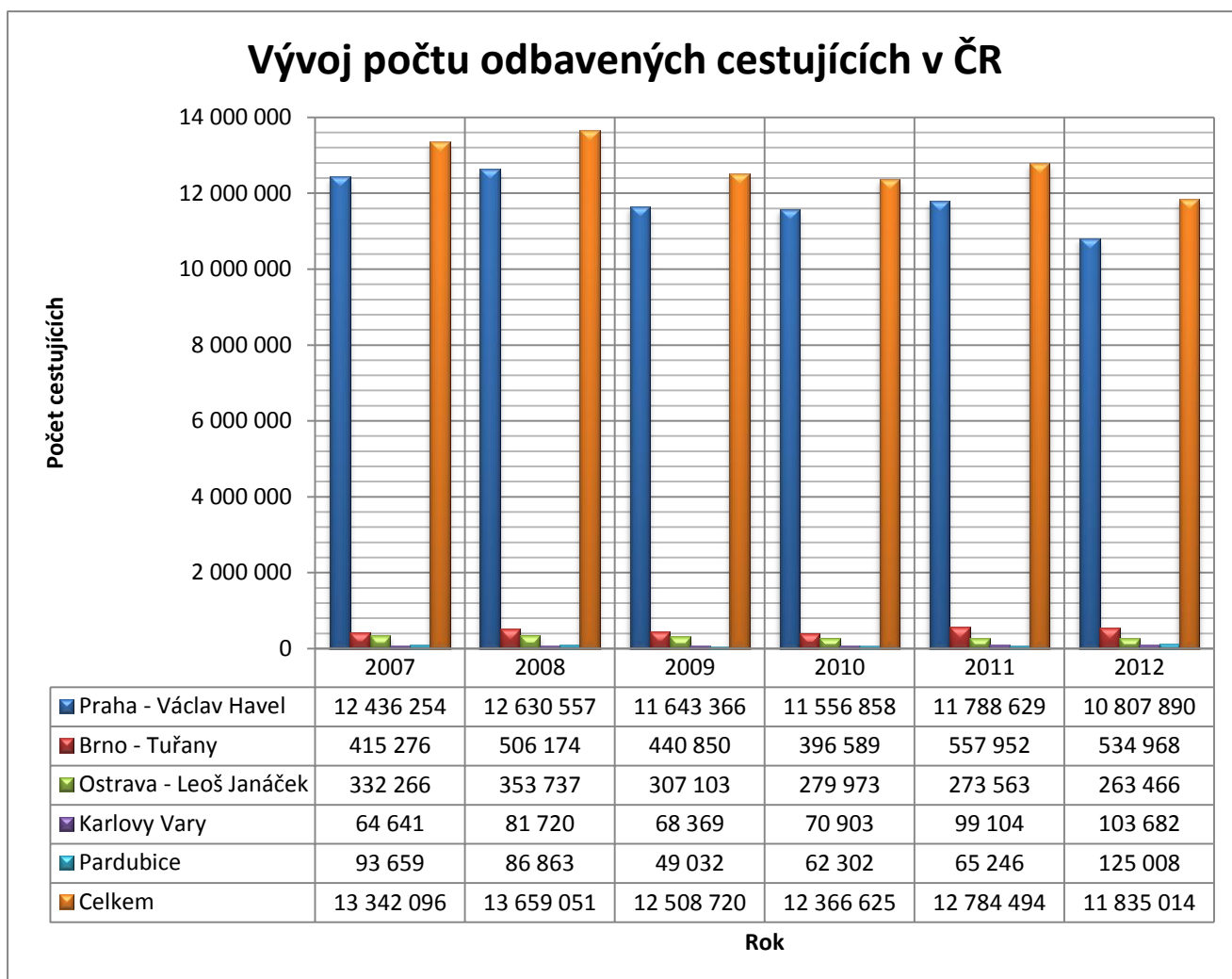
Preliminary 2012 World Airport Traffic and Rankings. In: *Airports council international: Media release* [online]. Montréal, 26. 3. 2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: http://www.aci.aero/media/afc782a2-a258-4c49-a700-fea9047d15fb/News/Releases/2013/PR_260313_Prelim_2012_World_Traffic_Rankings-final.pdf

Annual Traffic Data: Passengers. *Airports council international: Data centre* [online]. 1. 8. 2011 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.aci.aero/Data-Centre/Annual-Traffic-Data/Passengers/2010-final>

Z uvedeného grafu 4, který vyznačuje počty odbavených cestujících na pěti nejfrekventovanějších letištích světa za období 2007-2012 je patrné, že hlavním tahounem je mezinárodní letiště v Atlantě (USA), které si dlouhodobě drží první místo v tomto žebříčku. V loňském roce se počet odbavených navýšil o více než tři procenta oproti roku 2011 a o téměř sedm procent oproti roku 2007. Nejvýraznější změny ve srovnání let 2007/2012 dosáhlo mezinárodní letiště v Pekingu. Nejvyšších hodnot zaujala letiště v Atlantě, Pekingu a v Londýně v roce 2012. Dlouhodobě čtvrtou příčku obsazovalo letiště O'Hare v Chicagu (USA), které bylo ale v roce 2012 předběhnuto letištěm v Tokiu.⁴⁷

⁴⁷ Zdroje pod grafem 4

Graf 5: Vývoj počtu odbavených cestujících na pěti největších mezinárodních letištích v ČR, včetně celkového součtu za období 2007 – 2012

Zdroj: vlastní zpracování dle: Provozní výkony letiště. *International Airport Karlovy Vary: Statistika výkonů* [online]. 4. 2. 2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.airport-k-vary.cz/cs/statistika-vykonu/>

Výkony. In: *Letiště Pardubice* [online]. [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.airport-pardubice.cz/letiste/vykony.htm#>

Odbavení cestujících: Statistiky. *Brno Airport* [online]. [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.bruno-airport.cz/letiste/statistiky/>

Výroční zpráva 2011: Leoš Janáček Ostrava Airport. [online]. 12. 4. 2012 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: http://www.airport-ostrava.cz/UserFiles/File/Vyrocní_zpravy/VZ%202011.pdf

Zájem cestujících o Prahu trvá, potvrzují to přepravní výsledky Letiště Václava Havla Praha za rok 2012. [online]. Praha, 30. 1. 2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.prg.aero/cs/o-letisti-praha/tiskove-centrum/tiskove-zpravy/zajem-cestujicich-o-praha-trva-potvrzuji-to-prepravní-výsledky-letiste-vaclava-havla-praha-za-rok-2012/>

Profil společnosti Letiště Praha, a.s., 2010-2011: Vývoj provozních výkonů. [online]. 2011 [cit. 2013-04-28], 16 s. Dostupné z: <http://www.prg.aero/cs/o-letisti-praha/tiskove-centrum/vyrocní-zpravy/Contents/1/18B8A8148F012667CC6EF5A341BC2E4C/resource.pdf>

Profil společnosti Český Aeroholding, a.s., 2011-2012 [online]. 2012 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.prg.aero/cs/o-letisti-praha/tiskove-centrum/vyrocní-zpravy/Contents/1/F163C5051729F8F927A7EF0AC95E2B18/resource.pdf>

Jak naznačuje graf⁴⁸ počtu odbavených cestujících na pěti největších mezinárodních letištích v ČR za období 2007-2012, největší podíl na výsledcích (přes 90 procent) má letiště Václava Havla v Praze. Výsledky ukazují, že v loňském roce ubylo meziročně na mezinárodních a vnitrostátních linkách téměř milion pasažérů a celkový počet spadl přibližně na 11,8 mil. osob. Jedná se tak zhruba o pokles 7,4 procenta oproti roku 2011 a oproti roku 2007 o pokles necelých 13 procent. Na tomto propadu se významně podíleli tuzemští dopravci, kterým klesly počty cestujících o necelou čtvrtinu na 5,6 mil. Nejvyšší procento poklesu u tuzemských dopravců vykazaly pravidelné linky, kde meziroční propad činil 26 procent. Na druhou stranu v charterové dopravě činil pokles 22 procent.⁴⁹ Naopak nejvyššího počtu odbavených cestujících bylo dosaženo v roce 2008, a to necelých 13,7 mil. osob. Zajímavostí je, že nejrazantnější změny (nárůst o necelých 92 procent) oproti roku 2011 dosáhlo v loňském roce letiště v Pardubicích. Přepravilo něco přes 125 000 osob, což je doposud nejvíce v historii své působnosti. Odhaduje se, že letos by letiště mohlo dosáhnout až 170 000 přepravených osob. Největší část cestujících tvoří pasažéři z Ruska, které do ČR dopravuje druhý největší ruský dopravce Transaero Airlines. Mimo ruskou klientelu odbavuje letiště zejména v letních měsících české turisty na dovolenou.⁵⁰

Je zřejmé, že i přes určité potíže bude nadále docházet celosvětově k nárůstu letecké dopravy v cestovním ruchu, a to i do vzdálených destinací.⁵¹

⁴⁸ Zdroje pod grafem 5

⁴⁹ ČTK, /red. Tuzemští dopravci vloni přišli o čtvrtinu cestujících. *Letectví.cz: Letecký informační server* [online]. 8. 4. 2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.letectvi.cz/letectvi/Article74340.html>

⁵⁰ ČTK, /red. Pardubice v prvním čtvrtletí mimořádně úspěšné. *Letectví.cz: Letecký informační server* [online]. 4. 4. 2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.letectvi.cz/letectvi/Article74322.html>

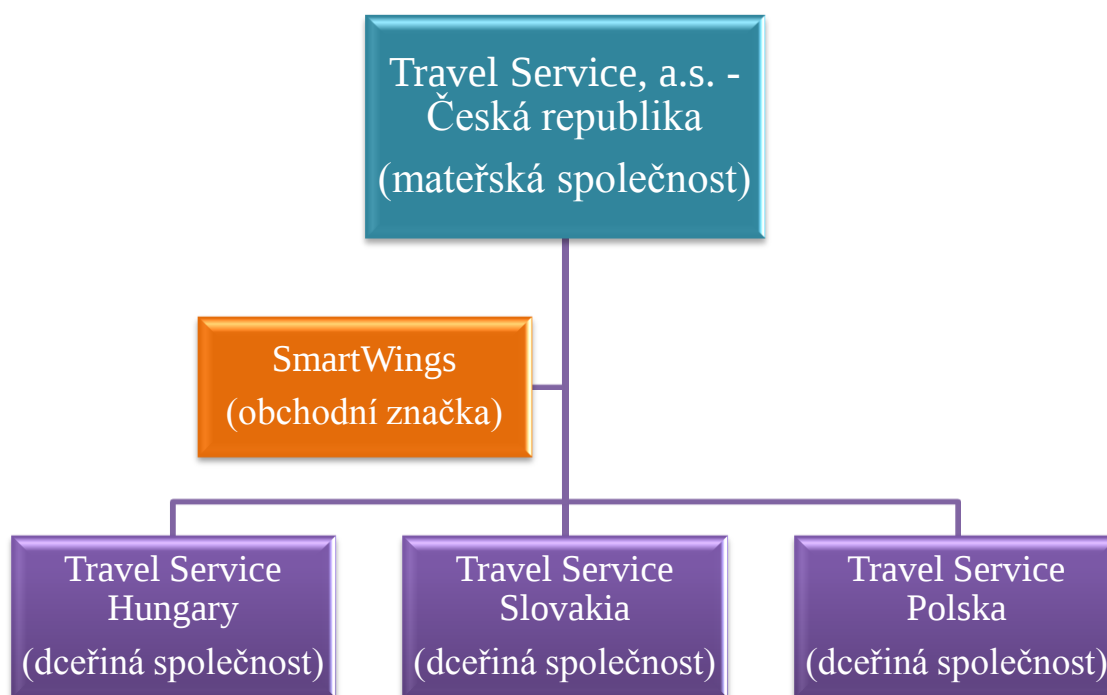
⁵¹ Doprava: nové obzory pro letectví EU. *European Union: Press Releases* [online]. 26. 9. 2012, Brusel [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1027_cs.htm#footnote-1

3. Analýza postavení Travel Service na trhu letecké dopravy

Letecká společnost Travel Service, a.s. (dále jen Travel Service; TVS)⁵², s hlavním sídlem v Praze, je dlouhodobým leaderem charterového trhu v České republice, Slovensku, Maďarsku a částečně i v Polsku. V České republice také nově zaujímá první místo mezi leteckými dopravci.

Společnost Travel Service disponuje základním kapitálem 250 mil. Kč. V současné době vlastní podíl ve společnosti holding Unimex Group, a.s. (50 %) a generální ředitel Ing. Roman Vik (50 %).⁵³ V Maďarsku disponuje svou dceřinou společností Travel Service, Kft⁵⁴, od roku 2010 také v Polsku – Travel Service Polska Sp. z O. O.⁵⁵ a i na Slovensku – Travel Service Slovensko. Strukturu společnosti dokládá následující schéma:

Obrázek 4: Organizační schéma společnosti Travel Service, a.s.

⁵² Pozn.: V příloze 7 je uvedeno logo společnosti Travel Service, a.s.

⁵³ ŠITNER, Roman. Šimáně: Travel Service ještě posílí postavení české letecké jedničky. *HN Hospodářské noviny: Deník pro ekonomiku a politiku*. Praha: Economia, a.s, 11. 3. 2013, roč. 56, č. 49, s. 13. ISSN 0862-9587.

⁵⁴ Kft = s.r.o.

⁵⁵ Sp. z O. O. = společnost s ručením omezeným

Od roku 2004 provozuje pravidelné nízkonákladové linky pod značkou SmartWings a od roku 2007 soukromé lety kategorie Business Jet. Letadla společnosti létají na více než 250 letišť čtyř kontinentů. V rámci udílení cen TTG Travel Awards obdržela společnost Travel Service v roce 2012 ocenění za třetí místo v kategorii „Nejlepší letecká společnost v ČR“⁵⁶ a v roce 2009 se zařadila mezi „Českých 100 nejlepších“ (Czech 100 Best)⁵⁷. Tyto skutečnosti ukazují významné postavení společnosti na českém i středoevropském trhu.

3.1 Vznik a historie letecké společnosti Travel Service

Letecká společnost Travel Service byla založena roku 1996 ve formě společnosti s ručením omezeným. O rok později obdržela licenci k provozování nepravidelné letecké dopravy a společně s cestovní kanceláří Canaria Travel zahájila provoz charterových linek z Prahy na Kanárské ostrovy. V počátcích své existence provozovala společnost pouze jedno letadlo typu Tupolev TU-154M, které bylo provozováno na základě operativního leasingu (stejně jako později všechna letadla společnosti) od Státního leteckého útvaru Ministerstva vnitra. Než bylo letadlo poprvé uvedeno do provozu, bylo také zapotřebí zajistit další nezbytné náležitosti k provozování letů, kterými jsou obstarání služeb cateringu⁵⁸, handlingu⁵⁹ a údržby letadel. Služby handlingu a údržby letadel byly zajištěny smlouvou s Českými aeroliniemi (ČSA) a služby cateringu poskytovala firma Gastro Hroch, která spolupracuje s Travel Service dodnes.

Dne 28. dubna 1998 se Travel Service přetransformoval na akciovou společnost, kdy 66 procent akcií vlastnila cestovní kancelář Canaria Travel a zbylých 34 procent Česká správa letišť (dnes Letiště Praha). Generálním ředitelem společnosti se stal Jiří Kaplan, dřívější ekonomický ředitel Státního leteckého útvaru. Ve stejné době byla také rozšířena flotila o další letadlo, a to Boeing 737-400, který měl kapacitu 168 míst, a uskutečnil svůj první let do Las Palmas na Kanárských ostrovech. Díky svému akcionáři cestovní kanceláři Canaria Travel, která se specializovala zejména na Kanárské ostrovy, se tato destinace stala

⁵⁶ TTG Travel Award 2012: Kdo získal „Oskara“?. *Travel Trade Gazette: Vše o cestovním ruchu* [online]. 17. 1. 2013 [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: <http://www.ttg.cz/ttg-travel-awards-2012/>

⁵⁷ Společnost Travel Service. *Canaria Travel* [online]. [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: <http://canaria.iscontent.cz/cs/kanarske-ostrovy-letenky/spolecnost-travel-service/>

⁵⁸ Viz.: [12]

⁵⁹ Viz.: [13]

odrazovým můstkem rozvoje Travel Service, neboť byla v té době relativně novou a „neobjevenou“ destinací pro české turisty, a tak se jí dostávalo velkého zájmu.

Po zániku Státního leteckého útvaru v roce 1998 přešla většina kvalifikovaných zaměstnanců z řad letového personálu a leteckých mechaniků právě k Travel Service, což bylo pro společnost důležitým mezníkem. Tímto krokem získala například pilota Ing. Petra Jirmuse, který získal mnoho ocenění v oblasti letecké akrobacie a působil také ve vládní letce prezidenta Václava Havla.

Za rok 1998 přepravila společnost něco přes 143 tisíc pasažérů a o rok později více než 300 tisíc pasažérů, což je nárůst o více než 110 procent. V roce 1999 se stala největší soukromou společností provozující charterové lety v České republice, neboť navýšila svojí flotilu o další letoun Boeing 737-400. Ve stejném roce podepsala dlouhodobý kontrakt s cestovní kanceláří Čedok a stala se tak jejím přepravcem. V roce 2000 došlo k fúzi Travel Service s cestovní kanceláří Čedok (součást Unimex Group, a.s.), která obdržela podíl v podobě 34 procent akcií. Hlavním akcionářem však zůstala cestovní kancelář Canaria Travel, která v té době držela zbytek akcií (66 procent). Ve stejném roce také společnost vyřadila z provozu svůj první letoun TU 154M, který byl nahrazen nejnovějším Boeingem 737-800. Tento letoun měl oproti předchozím verzím značné výhody, jako jsou např. nižší provozní náklady, lepší výkon, moderní vybavení interiéru včetně audiovizuálního systému a kapacita 186 pasažérů.

V březnu 2001 byla založena dceřiná společnost v Maďarsku – Travel Service Hungary. Během následujících několika let spočíval rozvoj společnosti v neustálé obnově a rozšiřování svojí flotily. Koncem roku 2003 byly zavedeny nové pravidelné linky do Bangkoku, na Tenerife, na Gran Canaria a do Brazílie a přepravila již 1,23 mil. cestujících.

Velkou událostí v historii Travel Service bylo v roce 2004 zahájení provozu nízkonákladových letů pod obchodní značkou SmartWings. O tři roky později (2007) společnost zahájila také provoz privátních letů aerotaxi – Business Jet. V roce 2008 se flotila rozšířila o dosud největší letoun Boeing 767-300ER, který byl vybaven 28 sedadly business třídy a 225 sedadly ekonomické třídy a uskutečnil svůj první let z Prahy do Varadera na Kubě.

V roce 2007 koupila islandská letecká firma Icelandair Group padesátiprocentní podíl společnosti, který poté v roce 2010 z důvodu islandské finanční krize snížila o 20 procent a prodala ho zpět cestovní kanceláři Canaria Travel. Tato událost rozdělila akcie po 25 procentech mezi Ing. Romana Vika a Unimex Group, a.s., 20 procent vlastnila Canaria Travel a 30 procent Icelandair Group.

V roce 2010 vstoupil Travel Service také na slovenský trh, kde založil dceřinou společnost a začal operovat z letišť v Bratislavě a v Košicích. Co se týká roku 2011, přepravila společnost do té doby nejvíce pasažérů, a to 3,5 mil. a také dosáhla do té doby nejvyššího počtu zaměstnanců společnosti, a to 767 osob. V květnu 2012 získal Travel Service licenci k provozování letů v Polsku, kde má další dceřinou společnost Travel Service Polska Sp. z O. O. a odkud vykonal první let na lince Katowice-Bodrum.

Počátkem roku 2013 prodala společnost Icelandair Group svůj zbývajících 30 procentní podíl dosavadním akcionářům, a tak se Travel Service dostal opět plně do vlastnictví českých majitelů.⁶⁰

V současné době je generálním ředitelem společnosti Roman Vik, který se svými dlouholetými zkušenostmi ve vedení Travel Service významně přispěl k rozvoji společnosti a jejímu současnému postavení na trhu.⁶¹

3.2 Flotila Travel Service (plán letní sezóna 2013)

Z důvodu časté obměny flotily není počet letadel dlouhodobě stálý. Mění se vlivem sezóny, kdy v zimních měsících je pochopitelně flotila z důvodu nižší poptávky menší než v měsících letních.

Současná flotila společnosti Travel Service na letní sezónu 2013 se skládá z moderních strojů z dílny amerického výrobce letadel Boeing, evropského Airbusu a Cessna Aircraft Company.

Veškeré letouny společnost využívá na základě leasingových smluv. Jedná se o tzv. operativní leasing⁶². Doba leasingu se u jednotlivých letadel liší, ale průměrně jsou smlouvy

⁶⁰ ŠINDELÁŘ, Jan. Travel Service je znovu plně v českých rukou. [online]. 28. 2. 2013, E15 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/byznys/doprava-a-logistika/travel-service-je-znovu-plne-v-ceskych-rukou-961168>

⁶¹ **Zdroj pro 3.1:** Travel Service s Boeingem 737-800 nové generace. *COT Business* [online]. [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: http://www.cot.cz/data/cesky/00_06/6_dopr_2.htm

Historie Travel Service až po současnost. *Švicího letecké stránky* [online]. [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: http://svici.sweb.cz/tvs_historie.htm

MAJERČIN, Jakub. Letecká doprava a pozice společnosti Travel Service na českém leteckém trhu [online]. 2010 [cit. 2013-03-31]. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Michal Mervart. Dostupné z: <<http://theses.cz/id/4sfidk/>>.

⁶² „Operativní leasing, někdy také označovaný jako provozní leasing, je druh finanční služby a v podniku patří mezi cizí zdroje financování. Operativní leasing je druh leasingu, jeho podstatou je krátkodobý pronájem, kdy po skončení doby pronájmu nájemce vrací majetek pronajímateli. Na možný přechod vlastnictví předmětu leasingu

uzavírány na dobu jedenácti let. Platby za operativní nájmy letadel k 31. 12. 2011 činí v postupných splátkách 4 257 724 tisíc Kč.⁶³

Tabulka 1: Charakteristiky létajících letadel u společnosti Travel Service, a.s.

Typ letadla	Boeing 737-800	Boeing 737-700	Airbus A320	Cessna 680 Citation Sovereign	Boeing 787-8 Dreamliner (od 2014)
Délka	39,50 m	33,60 m	37,57 m	19,37 m	57 m
Výška	12,50 m	12,57 m	11,76 m	6,2 m	17 m
Rozpětí	34,30 m	35,70 m	34,09 m	19,24 m	60 m
Maximální užitečná	21 560 kg	17 544 kg	19 393 kg	X	X
Cestovní rychlost	870 km/h	828 km/h	828 km/h	848 km/h	903 km/h
Maximální rychlost	959 km/h	936 km/h	871 km/h	X	X
Maximální dolet	X	X	X	5 336 km	14 200 – 15 200 km
Počet sedadel	189	148	180	9	210 - 250
Počet letadel	28	2	7	3	1

Zdroj: vlastní zpracování dle: SmartWings: Naše flotila. [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.smartwings.com/cs/o-smartwings/flotila/>

Travel Service: Flotila. [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.travelservice.aero/flotila/>

Fact Sheet: Boeing 787-8 Dreamliner. Boeing [online]. [cit. 2013-04-19]. Dostupné z: <http://www.boeing.com/boeing/commercial/787family/787-8prod.page>

Tabulka 1 ukazuje, že převážnou většinu flotily tvoří stroje Boeing 737-800, kterých má společnost nyní v pronájmu 28. Zbytek tvoří stroje Boeing 737-700 (2 stroje), Airbus A320 (7 strojů) a Cessna 680 Citation Sovereign (3 stroje). Část této flotily létá u dceřiných společností Travel Service Hungary, Poland a Slovakia. Hlavním důvodem toho, proč společnost preferuje letadla tohoto typu je splnění požadavků cestovních kanceláří, zejména

na nájemce není smluvní nárok. Doba pronájmu je u operativního leasingu kratší než doba ekonomické životnosti předmětu pronájmu. Pronajímatel obvykle zajišťuje servis a údržbu majetku, nese většinu rizik a užitků spojených s vlastnictvím předmětu leasingu.“ (Operativní leasing. [online]. [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/operativni-leasing.pdf>)

⁶³ Sbírka listin Travel Service a.s.: zpráva auditora, účetní závěrka 2011 + zápis z VH. In: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>. 31. 12. 2011. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl.pdf?subjektId=isor%3a313815&dokumentId=B+5332%2fSL55%40MSPH&partnum=0&variant=1&klic=58la5n>

na počet míst, kterých požadují až 180. Dle posledních informací čeká Travel Service největší růst za poslední roky. Společnost bude v letošní letní sezóně disponovat až 37 letadly, což je nejvíce v celé své historii a zařadí se tak velikostí flotily na první místo před České aerolinie.⁶⁴

Všechna letadla jsou vybavena nejmodernějšími technologiemi, a to jak z hlediska bezpečnosti, spotřeby paliva a hlučnosti, tak i určitého komfortu. Přísné předpisy nařizují pravidelné důkladné prohlídky a údržby letadel, aby se tak předcházelo případným problémům v rámci letu. V současné době je průměrné stáří letadel 6,6 let.

V roce 2014⁶⁵ by se flotila měla rozrůst o jednu úplnou novinku, a to o nejnovější Boeing 787-8 Dreamliner⁶⁶. Společnost Travel Service podepsala nový, více než tři miliardový kontrakt s výrobcem Boeing na nákup tohoto stroje, a tím se tak stane vůbec prvním majitelem tohoto letounu v ČR.⁶⁷

3.3 Charterové lety a spolupráce s cestovními kancelářemi

Společnost Travel Service je dlouhodobým leaderem charterového trhu v České republice, na Slovensku, v Maďarsku a částečně i v Polsku. Převážně se zaměřuje na provoz charterových letů v rámci Evropy, Afriky, Asie a Latinské Ameriky. Výrazně také spolupracuje nejen s českými cestovními kancelářemi, ale i zahraničními. Mimo jiné zajišťuje dopravu i velkým mezinárodním firmám a sportovním týmům, jako je např. Česká fotbalová reprezentace.

Charterové lety jsou směřovány do více než 230 destinací. V letní sezóně směřují letadla převážně do Středomoří – Řecko, Španělsko, Egypt, Turecko, Malta, Tunisko,

⁶⁴ ŠITNER, Roman. Šimáně: Travel Service ještě posílí postavení české letecké jedničky. *HN Hospodářské noviny: Deník pro ekonomiku a politiku*. Praha: Economia, a.s, 11. 3. 2013, roč. 56, č. 49, s. 13. ISSN 0862-9587.

⁶⁵ Pozn.: Dle nejnovějších informací tiskové mluvčí společnosti dojde pravděpodobně ke zpoždění dodávek a stroj bude doručen až zhruba na přelomu roku 2015/2016.

⁶⁶ ŠINDELÁŘ, Jan. Travel Service začal s Tupolevem, teď se těší na Dreamliner. [online]. 21. 11. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://euro.e15.cz/hyde-park/profily/profil-travel-service-zacal-s-tupolevem-ted-se-tesi-na-dreamliner-933333>

⁶⁷ **Zdroj pro 3.2:** SmartWings: Naše flotila. [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.smartwings.com/cs/o-smartwings/flotila/>

Travel Service: Flotila. [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.travelservice.aero/flotila/>

Na základě osobního rozhovoru s tiskovou mluvčí společnosti.

Maroko, Bulharsko, Chorvatsko, Kypr, a poté také na Kapverdy, do Spojených arabských emirátů a na Kanárské ostrovy. V zimní sezóně jsou cílovými destinacemi např. Thajsko, Kuba, Dominikánská republika, Mexiko, Brazílie, Venezuela, Keňa, Zanzibar, SAE, Kanárské ostrovy a Egypt.

V rámci charterových letů využívá Travel Service převážně letadla Boeing 737-800, která tvoří převážnou většinu celkové flotily. Součástí charterových letů je i výběr ze tří variant palubních tříd – Travel Class (standardní turistická), Travel Plus Class a Top Travel Class. Palubní třídy se od sebe odlišují v poskytnutých službách, jako je např. rozsah podávaných nápojů a občerstvení na palubách letadel, velikost a komfort sedaček, možnost využití VIP salonků na letištích a váhový limit zavazadel.

Jak již bylo výše zmíněno, velký podíl spolupráce zajišťují cestovní kanceláře. Mezi hlavní české cestovní kanceláře, kterým Travel Service přepravuje klienty, jsou např. CK Čedok, Fischer, Firo Tour, Eso travel, Canaria Travel, Alexandria, Alex, VTT atd. Dále společnost spolupracuje s významnými cestovními kancelářemi z Polska, Maďarska, Rakouska a Slovenska.⁶⁸

Novinkou pro rok 2013 je uzavření tříletého kontraktu v hodnotě 4,5 mld. Kč s největší českou cestovní kanceláří, a to s CK Exim Tours⁶⁹ a také spolupráce s cestovní kanceláří Blue Style na letní sezónu 2013, s kterou již dříve Travel Service spolupracoval. Uzavřením spolupráce s Blue Style získala společnost Travel Service již téměř všechny velké cestovní kanceláře působící na českém trhu a docílila tak téměř monopolního postavení v rámci charterových letů v České republice. Nastolení téměř výsadního postavení je z velké části zapříčiněno ukončením činnosti letecké společnosti Holidays Czech Airlines (HCA), která doposud obstarávala charterové lety právě pro klienty cestovní kanceláře Exim Tours a Blue Style a byla považována za konkurenta Travel Service.⁷⁰

Co se týká zahraničí, tak byl uzavřen půlmiliardový kontrakt se švýcarskou společností Hotelplan Suisse, pod kterou patří např. cestovní kanceláře Globus Reisen, Travelhouse, Migros Ferien aj. Lety pro švýcarské klienty budou zajišťovány z letišť

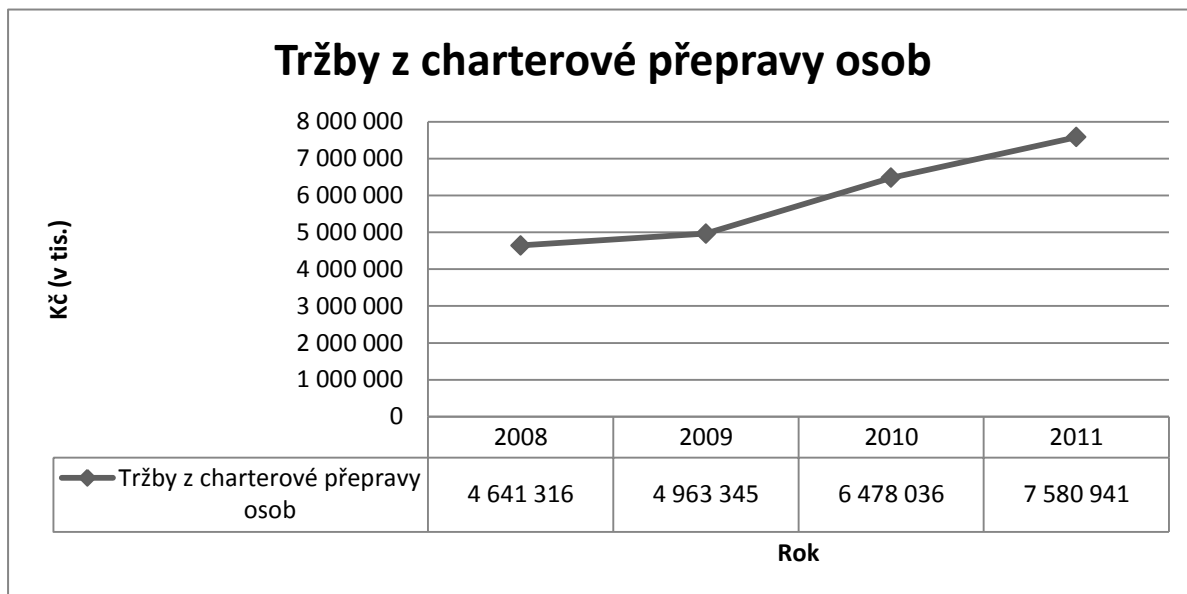
⁶⁸ **Zdroj pro 3.3:** Charterové lety: Travel Service. [online]. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.travelservice.aero/charterove-lety/>

⁶⁹ Pro Exim Tours bude létat Travel Service. Firma uzavřely kontrakt za 4,5 miliardy. *IHNED.cz* [online]. 28.2.2013 [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-59419250-pro-exim-tours-bude-letat-travel-service-firmy-uzavrely-kontrakt-za-4-5-miliardy>

⁷⁰ SŮRA, Jan. Travel Service ovládl lety na dovolenou. Smlouvu má už i s Blue Style. [online]. 1.4.2013, *iDNES.cz* [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/blue-style-presel-k-travel-service-dtc-/eko-doprava.aspx?c=A130328_215123_eko-doprava_suj

v Ženevě a v Curychu a budou směřovat do 13 destinací, převážně ve Středomoří a na Kanárské ostrovy.⁷¹

Graf 6: Vývoj tržeb společnosti Travel Service, a.s. z charterové přepravy osob za období 2008-2011

Zdroj: vlastní zpracování dle: Sbírka listin Travel Service, a.s.: zpráva auditora, účetní závěrka 2011 + zápis z VH. In: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>. 31. 12. 2011. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl.pdf?subjektId=isor%3a313815&dokumentId=B+5332%2fSL55%40MSPH&partnum=0&variant=1&klic=58la5n>

Dle statistiky tržeb z charterové přepravy osob za poslední období je vidět rostoucí trend. V porovnání s rokem 2008 se tržby v roce 2011 navýšily o více než 63 procent.⁷² Nárůst je také z části způsoben obsazením nového trhu na Slovensku, kam v roce 2010 společnost expandovala.

⁷¹ HAMPL, Tomáš. Travel Service bude přepravovat klienty Hotelplan Suisse. [online]. 28.1.2013 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.airways.cz/clanek/2013-01-28/travel-service-bude-prepravovat-klienty-hotelplan-suisse>

⁷² Sbírka listin Travel Service a.s.: zpráva auditora, účetní závěrka 2011 + zápis z VH. In: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>. 31. 12. 2011. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl.pdf?subjektId=isor%3a313815&dokumentId=B+5332%2fSL55%40MSPH&partnum=0&variant=1&klic=58la5n>

3.4 Privátní lety

Kromě pravidelných a nepravidelných letů se společnost Travel Service zabývá od roku 2007 i provozováním privátních letů neboli tzv. aerotaxi - Business Jet. Tento způsob dopravy je zajišťován proudovými letouny Cessna 680 Citation Sovereign, které pojmu devět cestujících a jsou k dispozici 24 hodin denně. Letouny jsou schopny doletět do většiny nabízených destinací Evropy, Blízkého a Středního Východu, Afriky a Asie.⁷³

Letouny splňují požadavky i těch nejnáročnějších klientů. Jsou vybaveny pohodlným interiérem, kde se nachází bar, toaleta, telefon, in-flight entertainment systém⁷⁴ a také airshow⁷⁵.

Výhodou privátních letů je oddělené odbavení klientů, maximální časové přizpůsobení klientovi, absolutní diskretnost, rychlý průběh vybavení celních formalit, žádné čekací doby, přímé lety i do míst, kam klasičtí dopravci nemají přístup.

Nevýhodou je naopak vyšší cena, i když mnohdy lze na kratších letech a při plné obsazenosti dosáhnout téměř stejné ceny, kterou by klient zaplatil v klasické business třídě. Orientační cena pronájmu se pohybuje od 80 do 85 tisíc Kč za hodinu plus sazba za čekání. Příplatek za každou noc čekání je 20 tisíc korun.⁷⁶

V dohledné budoucnosti by se měla rozšířit flotila těchto letadel. Jednalo by se o větší letadla, která by byla schopná doletět i za Atlantik. V úvahu připadají např. letadla značky Falcon, Challenger nebo Gulfstream.⁷⁷

⁷³ **Zdroj pro 3.4:** Travel Service: Business Jet. [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.travelservice.aero/business-jet/>

⁷⁴ Systém umožňující zábavu během letu, většinou dotyková obrazovka, která zprostředkovává např. poslech hudby, hraní her, sledování televize, či filmů.

⁷⁵ Obrazovka s informacemi o průběhu letu – rychlost, výška, mapa, vzdálenost do cílové destinace, čas

⁷⁶ Business jet: Orientační cena. [online]. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.canariatravel.cz/cs/vseobecne-informace/sluzby/letadlo-vip-cessna/>

⁷⁷ SŮRA, Jan. Travel Service je znovu ryze český, čeká ho velká expanze. *Mladá fronda Dnes*. 18. 3. 2013, č. 65, s. 4. ISSN 1210-1168.

3.5 Nízkonákladové lety – SmartWings

Společnost Travel Service provozuje také od roku 2004 přímé nízkonákladové linky, tzv. low cost, pod obchodní značkou SmartWings se základnou na letišti v Praze. Jedná se o jedinou českou nízkonákladovou společnost. Jejich linky směřují až do čtyřiceti destinací v rámci Evropy i mimo ní, jako jsou oblíbené přímořské destinace, ale i metropole, jakými jsou např. Paříž, Řím, Barcelona, Valencie, Tel Aviv, Dubaj atd. Odlety jsou zajišťovány letadly Boeing 737-700 z letišť v Praze, Brně, Ostravě a během letních měsíců i z Pardubic. Z míst svých dceřiných společností poté z Bratislavy, Košic a Budapešti.

Mezi výhody SmartWings patří výhodné ceny letenek, lukrativní destinace, spojení s hlavními letišti, občerstvení na palubě v ceně (mimo letů do Paříže, Říma, Nice a Nantes) a zavazadlo o váze 15 kg + 5 kg kabinové zavazadlo.

Cenovou politiku SmartWings je možné přirovnat k přísloví „Kdo dřív přijde, ten dřív mele“, neboli jinak řečeno, čím dříve si klient zarezervuje letenku, tím je cena letenky nižší a s blížícím se datem odletu cena letenky roste. Společnost se snaží touto taktikou zabránit tomu, aby linky v nejvíce lukrativních termínech byly vyprodány dlouho dopředu. Tímto tedy zajišťuje potencionálním klientům rozhodnout se na poslední chvíli, a i tak získat letenku za výhodnější cenu než u klasických dopravců. Letenky pro tyto nízkonákladové lety se dají pořídit třemi způsoby, a to buď prostřednictvím webových stránek společnosti (Smartweb⁷⁸), nebo call centra společnosti (Smartcall), a také prostřednictvím světových globálních distribučních systému (GDS) Amadeus, Galileo a Worldspan jsou k dostání u většiny CK a prodejců letenek po celém světě.

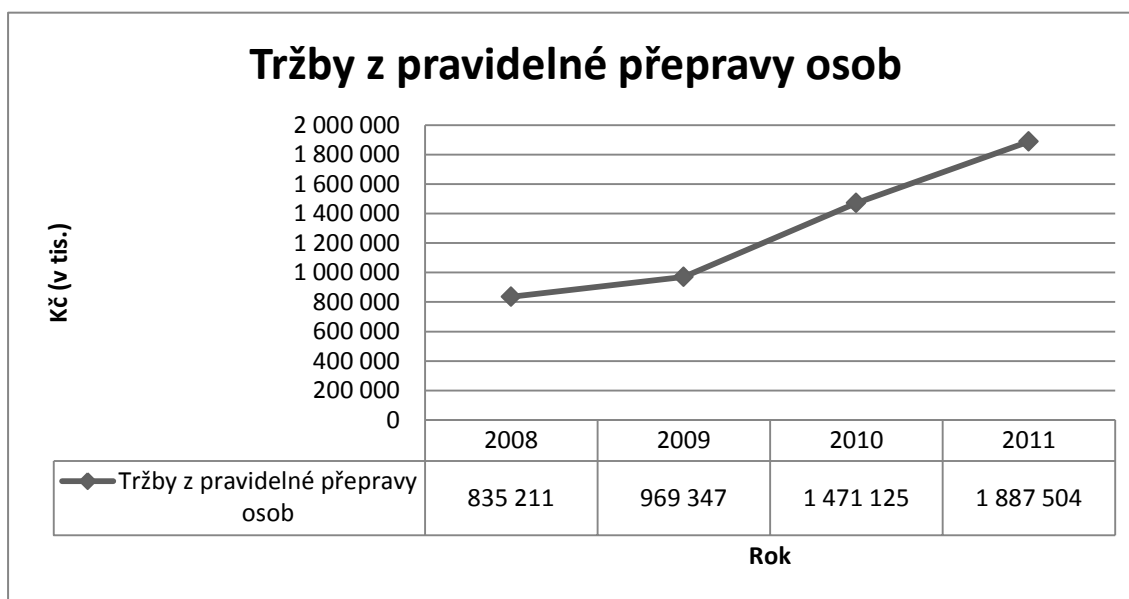
Politiky nízkých cen dosahuje SmartWings těmito způsoby:

- maximalizace vytížení letadel
- minimální prostoje na letištích
- optimalizace flotily – všechna letadla stejného typu (nižší náklady na provoz a údržbu)
- pouze jedna palubní třída - ekonomická
- zjednodušování všech interních procesů
- žádné nadstandartní služby

⁷⁸ www.smartwings.com

Na letní sezónu 2013 zavedla společnost novinky v podobě nových spojů. Spoje jsou nasazeny na linky Ostrava-Paříž, Praha-Valencie, Malaga, Dublin, Cagliari, Olbia, Barcelona, Dubrovník, Lamezia Terme, Katánie, Neapol a ze Slovenska linky Bratislava-Burgas, Heraklion, Karpathos. Úplnou novinkou jsou tři nové spoje z Prahy, Brna a Ostravy do tuniského Monastiru, jakožto první africké destinace v nabídce společnosti.⁷⁹

Graf 7: Vývoj tržeb společnosti Travel Service, a.s. z pravidelné přepravy osob za období 2008-2011

Zdroj: vlastní zpracování dle: Sbírka listin Travel Service, a.s.: zpráva auditora, účetní závěrka 2011 + zápis z VH. In: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>. 31. 12. 2011. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl.pdf?subjektId=isor%3a313815&dokumentId=B+5332%2fSL55%40MSPH&partnum=0&variant=1&klic=58la5n>

Dle statistiky tržeb z pravidelné přepravy osob za poslední období je vidět rostoucí trend. V porovnání s rokem 2008 se tržby v roce 2011 navýšily téměř o 126 procent, a tím dosáhly svého absolutního maxima.⁸⁰

⁷⁹ **Zdroj pro 3.5:** SmartWings [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.smartwings.com/cs/>

Travel Service: Pravidelné lety. [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.travelservice.aero/pravidelne-lety/>

⁸⁰ Sbírka listin Travel Service a.s.: zpráva auditora, účetní závěrka 2011 + zápis z VH. In: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>. 31. 12. 2011. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl.pdf?subjektId=isor%3a313815&dokumentId=B+5332%2fSL55%40MSPH&partnum=0&variant=1&klic=58la5n>

3.6 Pronajímání letadel s posádkami – ACMI

Kromě vlastního využití flotily pronajímá společnost letadla i s posádkami jiným leteckým společností. Tyto pronájmy jsou uskutečňovány zejména v obdobích mimo sezónu, kdy je menší poptávka klientů o lety, čili letadla nebývají využita na maximum. Jde tedy o dobrý způsob, jak profitovat i v méně vytížených obdobích.

Tento způsob pronajímání letadel se nazývá ACMI (*Aircraft, Crew, Maintenance and Insurance*) neboli v překladu letadlo, posádka, údržba a pojištění. Jedná se tedy o krátkodobé nebo střednědobé pronájmy, které zahrnují všechny tyto čtyři zmíněné složky. V případě zájmu nájemce společnost provádí i výcvik stewardů.

Travel Service využívá těchto pronájmů velmi často a dlouhodobě se mu v této oblasti daří. V minulosti uzavřel smlouvy např. s leteckými společnostmi⁸¹ Ryanair, Malaysia Airlines, Air One, Oman Air, Air Mediterranee aj. Na letošní zimní sezónu 2012/2013, bylo pronajato deset letadel Boeing 737-800 kanadské nízkorozpočtové společnosti Sunwing Airlines a dvě letadla ománské společnosti Oman Air⁸².

Společnost Travel Service vyhrála již mnoho výběrových řízení týkajících se ACMI pronájmu z nichž poslední velmi lukrativní zakázkou je zakázka od Organizace spojených národů (OSN). Letadla společnosti budou po dobu dvou let dopravovat švédské, dánské a norské vojáky na zahraniční mise, zejména do Afghánistánu.⁸³

Mimo pronájmů vlastních letadel jiným společností si tímto způsobem Travel Service obstarává letadla také pro sebe. Jedná se zejména o období letní sezóny, kdy je nedostatečná kapacita operovaných letadel. V roce 2011 činily náklady na pronájem těchto letadel 622 305 tisíc Kč, což je navýšení o více než pět procent v porovnání s rokem 2010, kdy náklady činily 591 906 tisíc Kč.⁸⁴

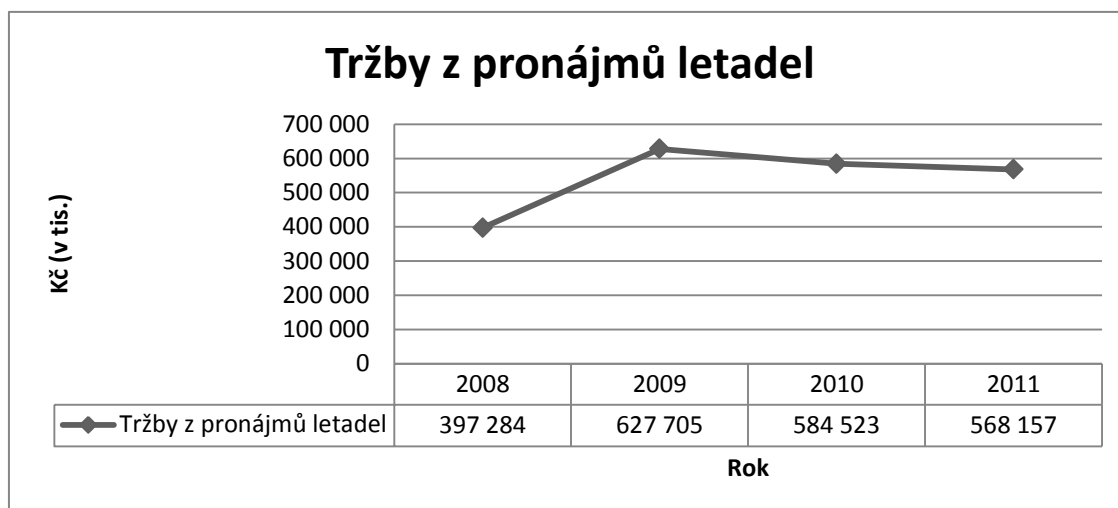
⁸¹ Travel Service pro Malaysia Airlines. [online]. 29. 3. 2006 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.planes.cz/cs/clanky/139/>

⁸² Zimní pronájmy Travel Service: 10 letadel do Kanady, 2 do Ománu. [online]. 10. 12. 2012, planes.cz [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.planes.cz/cs/novinky/zimni-pronajmy-travel-service-10-letadel-do-kanady-2-do-omanu-7943/>

⁸³ ŠINDELÁŘ, Jan. Travel Service bude vozit vojáky ze Skandinávie. [online]. 10. 4. 2012, E15 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/byznys/doprava-a-logistika/travel-service-bude-vozit-vojaky-ze-skandinavie-758465>

⁸⁴ Sbírka listin Travel Service a.s.: zpráva auditora, účetní závěrka 2011 + zápis z VH. In: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>. 31. 12. 2011. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl.pdf?subjektId=isor%3a313815&dokumentId=B+5332%2fSL55%40MSPH&partnum=0&variant=1&klic=58la5n>

Graf 8: Vývoj tržeb společnosti Travel Service, a.s. z pronájmů letadel za období 2008-2011

Zdroj: vlastní zpracování dle: Sbírka listin Travel Service, a.s.: zpráva auditora, účetní závěrka 2011 + zápis z VH. In: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>. 31. 12. 2011. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl.pdf?subjektId=isor%3a313815&dokumentId=B+5332%2fSL55%40MSPH&partnum=0&variant=1&klic=58la5n>

Dle statistiky tržeb z pronájmů svých letadel jiným společností za poslední období je vidět kolísavý trend. V porovnání s rokem 2008 se tržby v roce 2011 zvýšily o více než 43 procent, avšak od roku 2009 neustále klesají.⁸⁵

3.7 Obchodní strategie společnosti

Obchodní strategie společnosti Travel Service je založena převážně na vysoké míře flexibility a na rychlém přizpůsobování se změnám poptávky na leteckém charterovém trhu ve střední Evropě a také na světových trzích.

Společnost se snaží udržovat dominantní postavení na trhu charterové přepravy osob, rozvíjet pravidelné linky, zaplňovat uvolněné pozice na trhu letecké přepravy a maximálně se přizpůsobovat změnám v požadavcích klientů a cestujících. Tato snaha je naplňována pomocí relativně ploché organizační struktury společnosti⁸⁶ a také pomocí rozdělování pravomocí na nižší složky řízení, a tím možnosti zabezpečení letů 24 hodin denně po celý rok.

Hlavním cílem společnosti je její udržitelný rozvoj a zvyšování její hodnoty. Tomu odpovídá i její dividendová politika, kdy např. v roce 2009 nebyly vyplaceny žádné dividendy

⁸⁵ Tamtéž [83]

⁸⁶ Viz. Příloha 8

akcionářům a veškerý zisk společnosti byl použit převážně na její rozvoj. Tato strategie je ve shodě se zájmy akcionářů, kteří v roce 2011 opětovně navýšili základní kapitál společnosti na 250 mil. Kč.⁸⁷

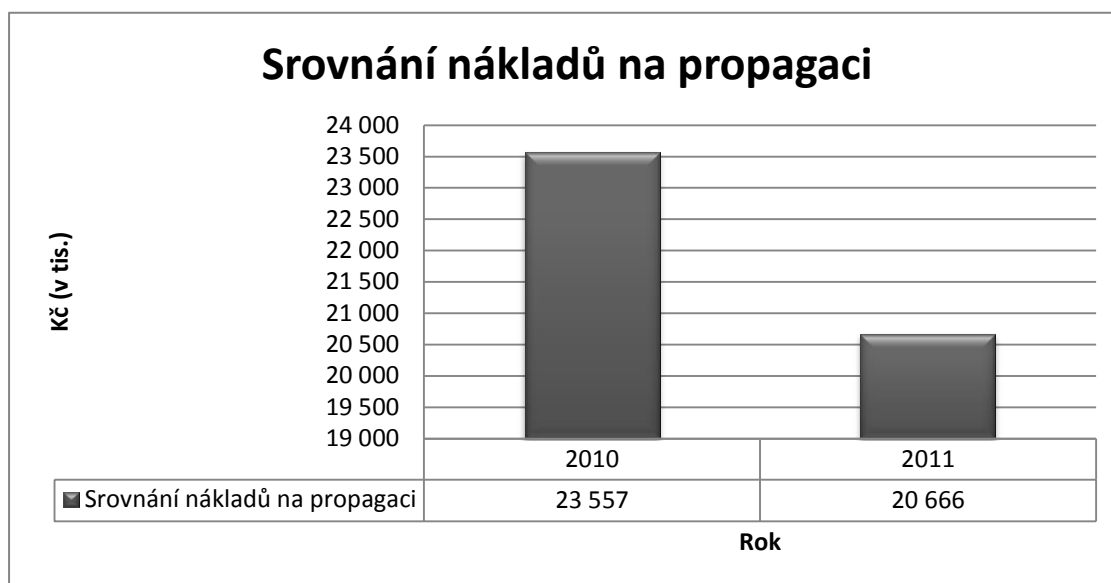
3.8 Propagace společnosti

Během své působnosti na trhu, Travel Service nikdy nevsázel na velké reklamní kampaně. Hlavním důvodem nepotřeby reklamních kampaní byla a stále je poměrně nízká konkurence na leteckém trhu své působnosti. Největšími konkurenty byly v minulosti např. letecké společnosti Fischer Air a Sky Europe, které již obě zkrachovaly. Donedávna měl Travel Service ještě jednoho konkurenta, a to leteckou společnost Holidays Czech Airlines (HCA), která byla po rozhodnutí vlády nucena k letní sezóně 2013 ukončit svojí působnost na charterovém leteckém trhu. Tímto rozhodnutím odpadla společnosti velká většina konkurence a převážná část klientů HCA přešla k Travel Service. Travel Service je tedy v současné době přepravcem klientů většiny velkých českých cestovních kanceláří, ale i některých zahraničních. Společnost spolupracuje také s některými mezinárodními firmami, ale i sportovními týmy, z nichž největší spolupráce činí s českou fotbalovou reprezentací, již je oficiálním leteckým dopravcem. Tato fakta nasvědčují tomu, že společnost prozatím opravdu nemusí investovat velké sumy do reklamních kampaní, protože zatím disponuje velkou poptávkou po svých službách. Společnost raději investuje peníze do kvality svých služeb, aby tak docílila spokojenosti všech zákazníků, kteří by opakovaně využívali jejích služeb či doporučili společnost dalším potenciálním zákazníkům, a tak se stali nepřímou propagací Travel Service.⁸⁸

⁸⁷ **Zdroj pro 3.7:** Interní data společnosti Travel Service.

⁸⁸ Tamtéž.

Graf 9: Srovnání nákladů společnosti Travel Service, a.s. na propagaci v období 2010 a 2011

Zdroj: vlastní zpracování dle: Sbírka listin Travel Service, a.s.: zpráva auditora, účetní závěrka 2011 + zápis z VH. In: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>. 31. 12. 2011. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl.pdf?subjektId=isor%3a313815&dokumentId=B+5332%2fSL55%40MSPH&partnum=0&variant=1&klic=58la5n>

Dle posledních dostupných dat za rok 2011⁸⁹ investoval Travel Service přece jen do propagace nějaké peníze, a to konkrétně téměř 21 mil. Kč. V roce 2010 investoval téměř 24 mil. Kč, což činí meziroční pokles přes 12 procent. Část těchto nákladů bývá vynaložena na vydání časopisu „Travel Service magazine“, který je vydáván v počtu 50 tisíc kusů dvakrát ročně na zimní a letní sezónu a je dostupný na palubách letadel. V časopise se nachází převážně články o nabízených destinacích a informace o společnosti Travel Service. Další část nákladů byla vynaložena na reklamu v tisku (MF Dnes, Lidové noviny, Blesk atd.), či na reklamu v rádiu (Impuls, Evropa 2) a na internetu (Seznam.cz, iDnes.cz).

Co se týká vzdálenější minulosti, uzavřel Travel Service např. spolupráci s fotbalovým klubem SK Slavia Praha⁹⁰, který měl propagovat nízkonákladové lety společnosti pod obchodní značkou SmartWings. Jednalo se o období, kdy byly SmartWings relativně v začátcích, a tudíž podpora ze strany reklamních prostředků byla nutná.

V současné době je společnost jedním ze sponzorů českého Fed Cup⁹¹ týmu.

⁸⁹ Sbírka listin Travel Service a.s.: zpráva auditora, účetní závěrka 2011 + zápis z VH. In: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>. 31. 12. 2011. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl.pdf?subjektId=isor%3a313815&dokumentId=B+5332%2fSL55%40MSPH&partnum=0&variant=1&klic=58la5n>

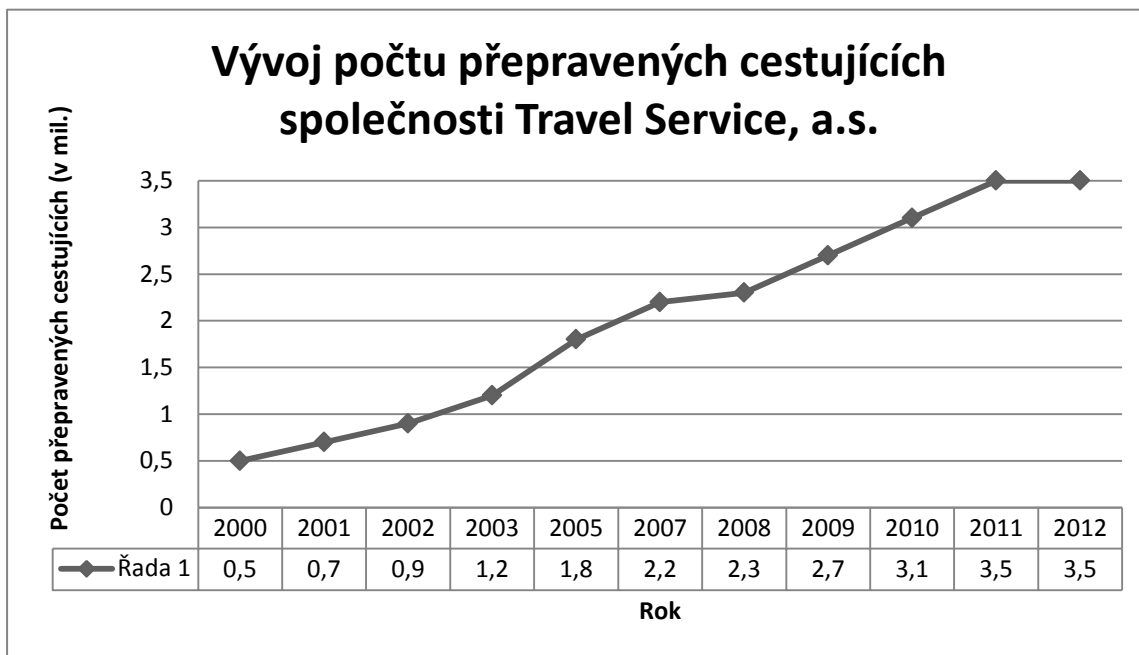
⁹⁰ Travel Service generálním partnerem SK Slavia Praha. [online]. 4. 9. 2006, COT [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.cot.cz/?page=200&jazyk=1&id=6542>

⁹¹ Ženská tenisová týmová soutěž

3.9 Analýza přepravních výkonů v období 2000 - 2012

Statistika počtu přepravených cestujících poukazuje na skutečnost, že společnost Travel Service téměř neustále narůstá počet pasažérů a dokazuje tak její současnou pozici na českém a středoevropském leteckém trhu. Ve srovnání s rokem 2000 narostl počet cestujících o 600 procent a Travel Service tak dosáhl v roce 2011 vrcholu v rámci celé své historie.⁹²

Graf 10: Vývoj počtu přepravených cestujících společnosti Travel Service, a.s. v období 2000-2012⁹³

Zdroj: vlastní zpracování: dle interních dat společnosti Travel Service, a.s.

Za poslední rok 2012 přepravila společnost 3,5 milionu cestujících, což je sice stejný počet jako v roce předchozím, avšak změnila se koncepce cestujících. Dle tiskové mluvčí společnosti ubylo cestujících charterových letů, ale na druhou stranu se výrazně zvýšil počet cestujících na pravidelných nízkonákladových linkách. Charterové lety se potýkají s osmiprocentním úbytkem cestujících oproti roku 2011, avšak pravidelné linky vykazují nárůst 17,4 procent.⁹⁴

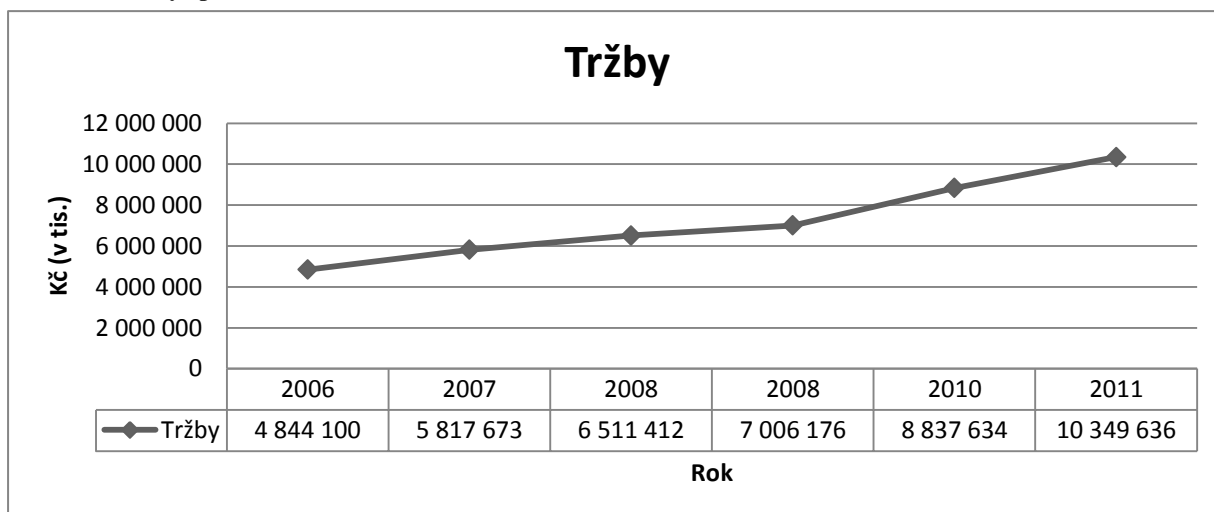
⁹² **Zdroj pro 3.9:** Interní data společnosti Travel Service.

⁹³ Pozn.: Data z roku 2004 a 2006 nejsou k dispozici. Statistika zahrnuje data za společnost Travel Service, a.s., do které spadá Travel Service, SmartWings a ostatní dceřiné společnosti.

⁹⁴ Travel Service loni zůstal "sedět" na 3,5 milionech pasažérů zlepšil se však na linkách. [online]. 11. 1. 2013, E15 [cit. 2013-03-24]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/byznys/doprava-a-logistika/travel-service-loni-zustal-sedet-na-3-5-milionech-pasazeru-zlepsil-se-vsak-na-linkach-946102>

3.10 Analýza hospodářských výsledků za období 2006 – 2011

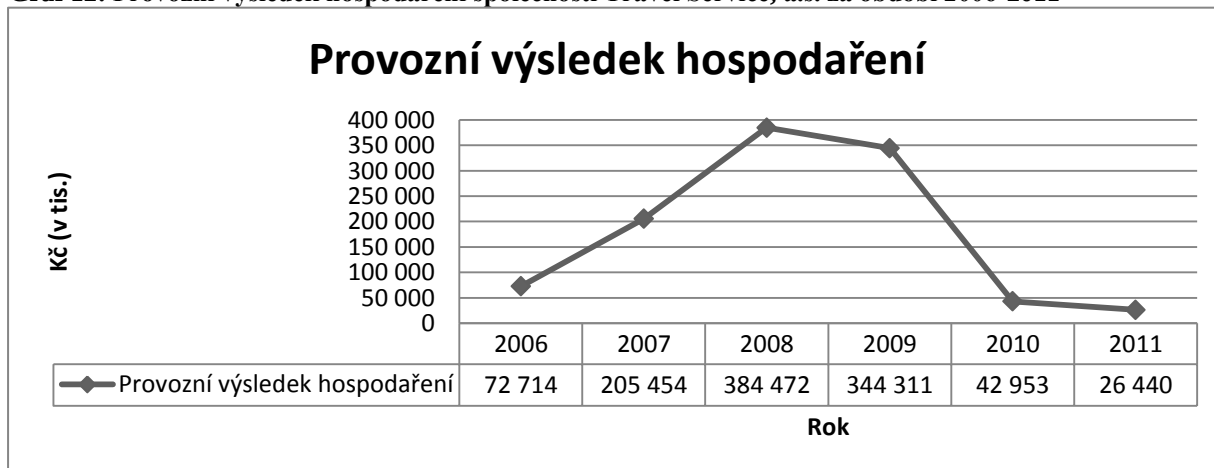
Graf 11: Tržby společnosti Travel Service, a.s. za období 2006-2011

Zdroj: vlastní zpracování dle: Interní data společnosti Travel Service, a.s., dostupné také na: Obchodní rejstřík a sbírka listin: Travel Service, a.s. *Justice.cz* [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl?subjektId=isor%3a313815&klic=9mqgb9>

Dle hospodářských výsledků společnosti Travel Service za období 2006-2011 dosáhla společnost nejvyšších tržeb v roce 2011, které dosáhly v daném roce více než 10,3 mld. Kč. Jedná se vůbec o nejvyšší tržby za celé období působnosti společnosti na trhu. V porovnání s rokem 2010 se jedná o nárůst více než 17 procent (8,8 mld.) a s porovnáním s rokem 2006 o nárůst téměř 114 procent (4,8 mld.).

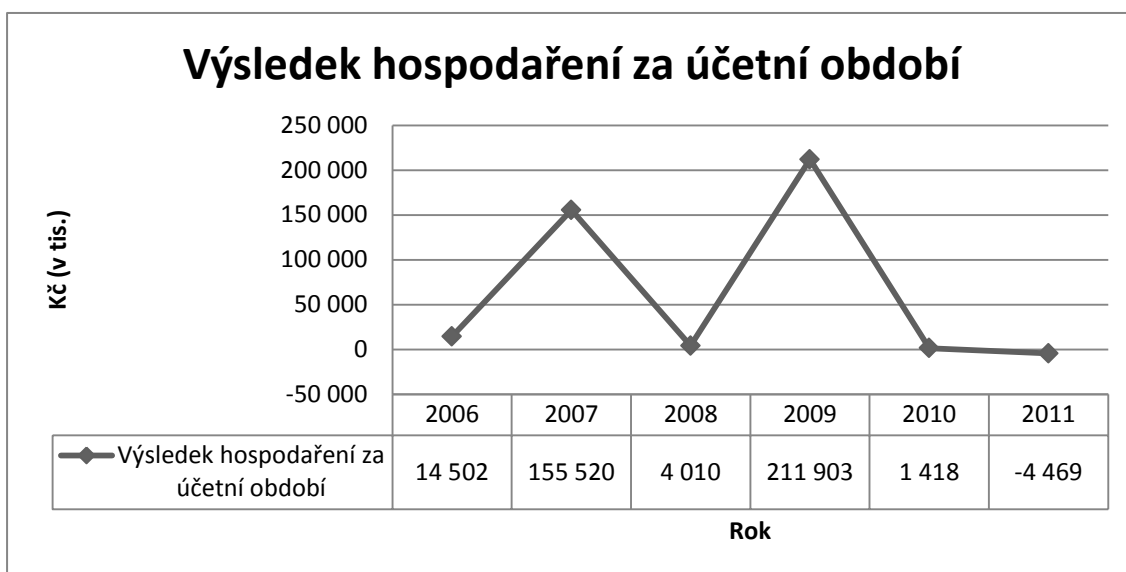
Graf 12: Provozní výsledek hospodaření společnosti Travel Service, a.s. za období 2006-2011

Zdroj: vlastní zpracování dle: Interní data společnosti Travel Service, a.s., dostupné také na: Obchodní rejstřík a sbírka listin: Travel Service, a.s. *Justice.cz* [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl?subjektId=isor%3a313815&klic=9mqgb9>

Provozní výsledky hospodaření (provozní zisk/ztráta) v období 2006-2011 neustále vykazovaly kladná čísla. Nejvyššího zisku ve výši 384 472 tisíc Kč bylo dosaženo v roce 2008, naopak nejnižšího zisku bylo dosaženo v roce 2011, a to ve výši 26 440 tisíc Kč.

Graf 13: Výsledek hospodaření za účetní období společnosti Travel Service, a.s. za období 2006-2011

Zdroj: vlastní zpracování dle: Interní data společnosti Travel Service a.s., dostupné také na: Obchodní rejstřík a sbírka listin: Travel Service a.s. *Justice.cz* [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl?subjektId=isor%3a313815&klic=9mqgb9>

Výsledky hospodaření (čistý zisk⁹⁵/ztráta) v období 2006-2011 také neustále vykazovaly kladná čísla, kromě roku 2011, kdy společnost dosáhla ztráty minus 4 469 tisíc Kč. Ztráta byla následně uhrazena z nerozdělených zisků minulých let. Nejvyššího zisku bylo naopak dosaženo v roce 2009.⁹⁶

Na základě vyjádření spolumajitele společnosti Jiřího Šimáně by předpokládaný výsledek hospodaření za rok 2012 měl činit 180 mil. Kč. Jednalo by se oproti předchozímu roku o nárůst téměř 185 mil. Kč.

Co se týká roku 2013, společnost by ráda dosáhla zisku 400 mil. a tržby by měly dosáhnout přibližně 16 mld. Kč.⁹⁷ Je možné konstatovat, že těchto výsledků je společnost schopna docílit, např. z důvodu nového vstupu na švýcarský trh či uzavření kontraktu s dalšími cestovními kanceláři. Tyto skutečnosti by znamenaly zvýšení počtu cestujících, čili následně zvýšení tržeb a zisku.

⁹⁵ Zisk po zdanění

⁹⁶ **Zdroj pro 3.10:** Interní data společnosti Travel Service, a.s., dostupné také na: Obchodní rejstřík a sbírka listin: Travel Service, a.s. *Justice.cz* [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl?subjektId=isor%3a313815&klic=9mqgb9>

⁹⁷ ŠITNER, Roman. Šimáně: Travel Service ještě posílí postavení české letecké jedničky. *HN Hospodářské noviny: Deník pro ekonomiku a politiku*. Praha: Economia, a.s, 11. 3. 2013, roč. 56, č. 49, s. 13. ISSN 0862-9587.

3.11 Postavení Travel Service na českém leteckém trhu

Travel Service má v současné době jediného velkého konkurenta na českém leteckém trhu, za kterého lze považovat společnost České aerolinie (ČSA), která je v současnosti dvojkou mezi leteckými dopravci v ČR.

ČSA jsou státním dopravcem České republiky a patří mezi nejstarší letecké společnosti v Evropě. Od roku 2012 patří do skupiny Český aeroholding. ČSA zajišťují přepravu osob, ale i nákladu. V roce 2010 byly charterové lety vyčleněny z portfolia ČSA a byly převedeny do nové dceřiné společnosti Holidays Czech Airlines, a.s. (HCA). V nedávné době ale vláda České republiky nařídila HCA k 1. květnu 2013 odchod z trhu charterových letů z důvodu právních sporů s Travel Service kvůli údajné nerovné hospodářské soutěži.⁹⁸ Jak již bylo v předchozím textu zmíněno, tento krok zapříčiní, že Travel Service docílí téměř monopolního postavení v rámci charterových letů. Očekává se ale, že tento stav nevydrží dlouho, neboť již nyní se po českém trhu porozhlízejí noví zahraniční dopravci. Tímto se tedy ČSA budou orientovat pouze na pravidelné lety a přepravu nákladu.

ČSA se již několik let ocitají ve ztrátě (-241 mil. Kč v roce 2011), a tak vláda ČR rozhodla o prodeji části ČSA jinému dopravci. Do výběrového řízení se přihlásilo několik společností, včetně Travel Service, který nabízel za ČSA miliardu Kč. Vláda však nakonec rozhodla ve prospěch Korean Air, kterým prodala 44 procentní podíl ČSA za 67,5 mil. Kč. Vláda si slibuje, že tento krok by měl ČSA během několika následujících let dostat z krize a posílit tak jejich postavení.

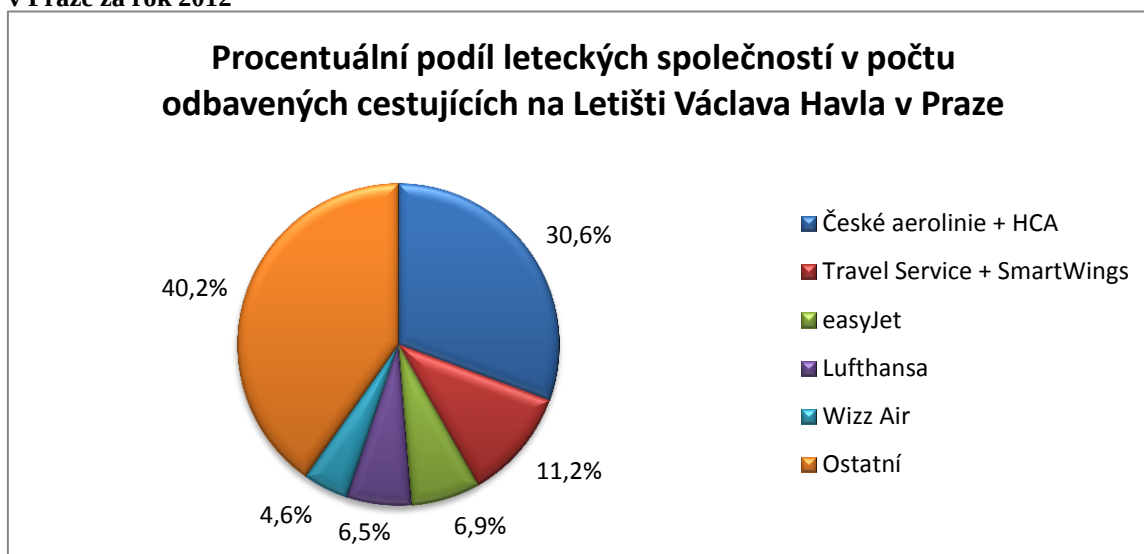
ČSA má v plánu na léto 2013 provozovat linky do 42 letišť ve 24 zemích světa a provozovat 26 letounů, což je ve srovnání s Travel Service (40 letounů) výrazně méně.

V porovnání počtu cestujících byly za rok 2012 lepší ČSA, které přepravily dle odhadu 3,8 mil. (TVS 3,5 mil.) pasažérů. Jedná se o pokles 10,6 procent oproti roku 2011.⁹⁹ Z důvodu výrazného zvětšení flotily Travel Service, obsazení nových trhů a zrušení HCA by mohlo dojít v roce 2013 k opačné situaci, kdy Travel Service přepraví více cestujících než ČSA.

⁹⁸ O nás. ČSA Czech Airlines [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: <http://www.csa.cz/cs/portal/quicklinks/about-us.htm>

⁹⁹ PATRIA ONLINE, Redakce. Korean Air získaly 44% podíl v ČSA za 67,5 mil. Kč, neplánuje změny ani navyšování podílu. *Patria Online* [online]. 10. 4. 2013 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/zpravodajstvi/2309959/korean-air-ziskaly-44-podil-v-csa-za-675-mil-kc-neplanuje-zmeny-ani-navysovani-podilu.html>

Graf 14: Procentuální podíl leteckých společností v počtu odbavených cestujících na Letišti Václava Havla v Praze za rok 2012

Zdroj: vlastní zpracování dle: Zájem cestujících o Prahu trvá, potvrzují to přepravní výsledky Letiště Václava Havla Praha za rok 2012. [online]. Praha, 30. 1. 2013 [cit. 2013-03-24]. Dostupné z: <http://www.prg.aero/cs/o-letisti-praha/tiskove-centrum/tiskove-zpravy/zajem-cestujicich-o-prahu-trva-potvrzuji-to-prepravni-vysledky-letiste-vaclava-havla-praha-za-rok-2012/>

Dle přepravních výsledků Letiště Václava Havla v Praze za rok 2012 zaujala společnost Travel Service, a.s. druhé místo v počtu přepravených cestujících mezi leteckými společnostmi. Statistika ukazuje, že společnost Travel Service, a.s. (Travel Service + SmartWings) zaujímá na letišti v Praze 11,2 procentní podíl mezi leteckými společnostmi a za rok 2012 jí bylo odbaveno 1 214 180 cestujících. Oproti předchozímu roku se jedná o 20,5 procentní pokles odbavených cestujících.¹⁰⁰

¹⁰⁰ Zájem cestujících o Prahu trvá, potvrzují to přepravní výsledky Letiště Václava Havla Praha za rok 2012. [online]. Praha, 30.1.2013 [cit. 2013-03-24]. Dostupné z: <http://www.prg.aero/cs/o-letisti-praha/tiskove-centrum/tiskove-zpravy/zajem-cestujicich-o-prahu-trva-potvrzuji-to-prepravni-vysledky-letiste-vaclava-havla-praha-za-rok-2012/>

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo provést analýzu letecké společnosti Travel Service, a.s. s ohledem na její postavení na trhu letecké dopravy v České republice, ale i poukázat na její důležitost v regionu střední Evropy. Součástí práce byla také snaha ukázat aspekty, které stály za úspěšným vývojem společnosti až na pozici, ve které se nyní nachází.

První část práce měla za úkol seznámit čtenáře s trhem letecké dopravy v České republice i ve světě, s důležitými pojmy, které jsou klíčové pro tuto práci i se současnými trendy, zároveň měla také poukázat na důležitost v cestovním ruchu. Tyto kapitoly by měly docílit čtenářova zamyšlení se nad významem a důležitostmi tohoto dopravního odvětví ve světě.

Druhá část práce je věnována výhradně společnosti Travel Service, a.s. a jejímu detailnímu rozboru. Zde byla snaha uvést všechny důležité informace týkající se společnosti, a to ze všech dostupných zdrojů. Existuje však řada dalších interních údajů, které společnost nezveřejňuje. Jedná se hlavně o cenovou a bezpečnostní oblast. I přes absenci těchto informací je zde, dle názoru autorky, podán ucelený pohled na celou společnost, a to od jejího vzniku až po současný stav.

Z analýz získaných dat a ekonomických údajů za jednotlivá období vyplývá, že společnost Travel Service, a.s. již od svého prvopočátku, kdy začínala v odvětví letecké dopravy podnikat, získávala postupně stále větší a lepší pozici na trhu, ke které také přispívalo velmi schopné vedení společnosti. Odrazovým můstkem pro úspěšný rozjezd společnosti byla cestovní kancelář Canaria Travel jakožto její akcionář, která získala jedny z prvních klientů Travel Service. Společnost nadále posilovala své postavení a již za pouhé tři roky se stala největší soukromou společností provozující charterové lety v ČR. Důležitým pomocníkem v rozvoji byla také dočasná fúze s Čedokem, který byl dlouhodobě jednou z největších cestovních kanceláří v ČR. Tato fúze také dokázala rozšířit okruh zákazníků Travel Service. Následující rozvoj společnosti byl způsoben převážně obsazováním nových trhů, zejména ve střední Evropě, kde byly založeny nové dceřiné společnosti, ale také rozšířením portfolia společnosti se zaměřením na nízkonákladové a privátní lety, ale i uzavřením smluv s dalšími velkými cestovními kancelářemi. S tímto rozvojem pochopitelně také souvisí stále se zvětšující počet přepravených cestujících, kterých v roce 2012 společnost dosáhla 3,5 mil., a tím dochází k neustálému růstu tržeb z přepravy osob.

I přes nárůst letů a cestujících nedošlo však na straně společnosti k zásadnímu snížení kvality poskytovaných služeb, neboť právě kvalita je považována za jednu z priorit

společnosti. Na druhou stranu se občas vyskytnou problémy, které společnost nedokáže nijak ovlivnit. Jedná se např. o dodržování letového řádu, což je mnohdy způsobeno přeplněným leteckým prostorem, zejména v hlavní sezóně.

Z údajů o hospodaření vyplývá, že je společnost vedena dobrým managementem, který se důsledně pomocí dobré obchodní strategie snaží stále zvyšovat podíl na trhu letecké dopravy. Někdy však i zde v průběhu let došlo k určitým potížím, a to hlavně důsledkem ekonomické krize. Přesto však společnost i vlivem situace na trhu letecké dopravy v ČR a hlavně díky nestabilitě ČSA v posledním období opět posílila svojí pozici v ČR a i ve střední Evropě.

Budoucí vývoj společnosti je viděn vcelku pozitivně. Společnost je dobře finančně zajištěná a stabilní, tudíž je schopna konkurovat jiným leteckým dopravcům. Otazník však visí nad dalším rozvojem společnosti. Zdali se např. sloučí s větším leteckým dopravcem, či bude sama obsazovat další volná místa na trhu letecké dopravy a získávat tak větší a větší pole působnosti. Uvidí se, co také způsobí nedávná koupě ČSA společností Korean Air, zdali výrazně ovlivní chod Travel Service, či nikoliv, a také co způsobí očekávaný příchod nových charterových dopravců v nejbližších letech, kteří již mapují současný stav leteckého trhu v ČR. Každopádně nyní lze říci, že společnost Travel Service, a.s. je právoplatně považována za jedničku na českém i středoevropském charterovém trhu a také za jedničku mezi českými dopravci.

Seznam zdrojů

Seznam literatury

- 1) BÍNA, Ladislav, ŠOUREK David a ŽIHLA Zdeněk. Letecká doprava II. 1. vyd. V Praze: Vysoká škola obchodní, 2007, 157 s. ISBN 978-80-86841-07-6
- 2) ORIEŠKA, Ján. Služby v cestovním ruchu. 1. vyd. Praha: Idea servis, 2010, 405 s. ISBN 978-808-5970-685.
- 3) PRUŠA, Jiří. Svět letecké dopravy. Vyd. 1. Praha: Galileo CEE Service ČR, 2007, 315 s. ISBN 978-80-239-9206-9.
- 4) ZURYNEK, Josef, ZELENÝ Lubomír a MERVART Michal. Dopravní procesy v cestovním ruchu. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 255 s., [24] s. obr. příl. ISBN 978-807-3573-355.
- 5) ŽEMLIČKA Zdeněk, MYNAŘÍK Jaroslav, ZELENÝ Lubomír a MERVART Michal. Doprava a přeprava. Vyd. 1. Praha: Pro Dopravní vzdělávací institut vydal Nadatur, 2008, 255 s., [24] s. obr. příl. ISBN 80-727-0030-8.

Seznam tiskových zdrojů

- 1) SŮRA, Jan. Travel Service je znovu ryze český, čeká ho velká expanze. *Mladá fronta Dnes*. 18. 3. 2013, č. 65, s. 4. ISSN 1210-1168.
- 2) ŠITNER, Roman. Šimáně: Travel Service ještě posílí postavení české letecké jedničky. *HN Hospodářské noviny: Deník pro ekonomiku a politiku*. Praha: Economia, a.s, 11. 3. 2013, roč. 56, č. 49, s. 13. ISSN 0862-9587.

Seznam internetových zdrojů

- 1) Airbus pytláci v revíru Boeingu, aerolinkám Lion Air prodá 234 letadel. *E15: Zprávy* [online]. 18. 3. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/byznys/doprava-a-logistika/airbus-pytlaci-v-reviru-boeingu-aerolinkam-lion-air-proda-234-letadel-966775>
- 2) Annual Traffic Data: Passengers. *Airports council international: Data centre* [online]. 1. 8. 2011 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.aci.aero/Data-Centre/Annual-Traffic-Data/Passengers/2010-final>
- 3) Asia's driver of international air traffic growth. *Web In Travel: Take your mind to new places* [online]. 17. 4. 2013 [cit. 2013-05-04]. Dostupné z: http://www.webintravel.com/news/asias-driver-of-international-air-traffic-growth_3705
- 4) Budoucí členové SkyTeamu: Garuda Indonesia. [online]. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.skyteam.com/cs/About-us/Our-members/Budouci-lenove-SkyTeamu/Garuda/>
- 5) Budoucí členové: Oneworld. [online]. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.oneworld.com/member-airlines/members-elect/>

- 6) Business jet: Orientační cena. [online]. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.canariatravel.cz/cs/vseobecne-informace/sluzby/letadlo-vip-cessna/>
- 7) Cestovní ruch. *Prague Airport: Ekonomické přínosy* [online]. [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://www.prg.aero/cs/o-letisti-praha/paralelni-draha/ekonomicke-vyhody/cestovni-ruch/>
- 8) Čísla a fakta: SkyTeam. In: [online]. 21. 11. 2012 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://static.skyteam.com/Global/Press/Facts%20and%20figures/2012%20Nov%20Xiamen/2012%20Fact%20Sheet%20SkyTeam%202012%20November.pdf>
- 9) ČTK, /red. Pardubice v prvním čtvrtletí mimořádně úspěšné. *Letectví.cz: Letecký informační server* [online]. 4. 4. 2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.letectvi.cz/letectvi/Article74322.html>
- 10) ČTK, /red. Tuzemští dopravci vloni přišli o čtvrtinu cestujících. *Letectví.cz: Letecký informační server* [online]. 8. 4. 2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.letectvi.cz/letectvi/Article74340.html>
- 11) Čtvrtletní přehledy základních ukazatelů: Výkony letišť ČR 2012. *Ministerstvo dopravy: Statistika dopravy* [online]. [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <https://www.sydos.cz/cs/ctvletpr.htm>
- 12) Data a fakta: Oneworld. [online]. 22. 2. 2013 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.oneworld.com/news-information/oneworld-fact-sheets/oneworld-at-a-glance/>
- 13) Doprava: nové obzory pro letectví EU. *European Union: Press Releases* [online]. 26. 9. 2012, Brusel [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1027_cs.htm#footnote-1
- 14) ELFAA Airline Members Statistics. *European Low Fares Airline Association* [online]. 2012 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: http://www.elfaa.com/Statistics_December2012.pdf
- 15) Facts & Figures: The World of Civil Aviation. *International civil aviation organization* [online]. ICAO [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <http://www.icao.int/sustainability/Pages/FactsFigures.aspx>
- 16) Facts and figures: World aviation and the World economy. *International civil aviation organization* [online]. ICAO [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: http://www.icao.int/sustainability/Pages/Facts-Figures_WorldEconomyData.aspx
- 17) Flightradar: Dostupné z: <http://www.flightradar24.com/>
- 18) HAMPL, Tomáš. Travel Service bude přepravovat klienty Hotelplan Suisse. [online]. 28. 1. 2013 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.airways.cz/clanek/2013-01-28/travel-service-bude-prepravovat-klienty-hotelplan-suisse>
- 19) Historie Travel Service až po současnost. *Šviciho letecké stránky* [online]. [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: http://svici.sweb.cz/tvs_historie.htm
- 20) Charterové lety: Travel Service. [online]. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.travelservice.aero/charterove-lety/>
- 21) JENERÁLOVÁ, Ivana. Mezinárodní letiště v ČR. *Czech Republic* [online]. 18. 3. 2010 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://www.czech.cz/cz/Zivot-a-prace/Jak-to-v-CR-funguje/Doprava/Mezinarodni-letiste-v-CR>

- 22) Letecká přeprava cestujících. *Český statistický úřad: Databáze Eurostatu* [online]. [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=ttr00012>
- 23) Letecká přeprava nákladu a pošty. *Český statistický úřad: Databáze Eurostatu* [online]. [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=ttr00011>
- 24) Majitel Airbusu dokázal razantně zvýšit zisk. Vydělal téměř 80 miliard korun. *IHNED.cz* [online]. 27. 2. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/zpravodajstvi-evropa/c1-59405870-vyrobcu-airbus-loni-stoupl-razantne-zisk>
- 25) MALÁ, Barbora. Boeing trumfuje Airbus, po deseti letech se loni stal největším dodavatelem letadel. *Patria Online* [online]. 4. 1. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/zpravodajstvi/2234093/boeing-trumfuje-airbus-po-deseti-letech-se-loni-stal-nejvetsim-dodavatelem-letadel.html>
- 26) O nás. *ČSA Czech Airlines* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: <http://www.csa.cz/cs/portal/quicklinks/about-us.htm>
- 27) O nás: Oneworld. [online]. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.oneworld.com/general/about-oneworld/>
- 28) O nás: SkyTeam. [online]. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.skyteam.com/cs/About-us/>
- 29) OAG Database Statistics: TOP Facts. *OAG Aviation* [online]. [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <http://www.oagaviation.com/OAG-Database-Statistics>
- 30) Ocenění Star Alliance. [online]. Frankfurt, 4. 10. 2012 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.staralliance.com/assets/doc/en/press/press-releases/pdf/2012/SCP_PR_BTAWARDS2012.pdf
- 31) Odbavení cestujících: Statistiky. *Brno Airport* [online]. [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.brno-airport.cz/letiste/statistiky/>
- 32) Operativní leasing. [online]. [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/operativni-leasing.pdf>
- 33) PATRIA ONLINE, Redakce. Korean Air získaly 44% podíl v ČSA za 67,5 mil. Kč, neplánuje změny ani navyšování podílu. *Patria Online* [online]. 10. 4. 2013 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/zpravodajstvi/2309959/korean-air-ziskaly-44-podil-v-csa-za-675-mil-kc-neplanuje-zmeny-ani-navysovani-podilu.html>
- 34) Preliminary 2012 World Airport Traffic and Rankings. In: *Airports council international: Media release* [online]. Montréal, 26. 3. 2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: http://www.aci.aero/media/afc782a2-a258-4c49-a700-fea9047d15fb/News/Releases/2013/PR_260313_Prelim_2012_World_Traffic_Rankings-final_pdf
- 35) Pro Exim Tours bude létat Travel Service. Firmy uzavřely kontrakt za 4,5 miliardy. *IHNED.cz* [online]. 28. 2. 2013 [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-59419250-pro-exim-tours-bude-letat-travel-service-firmy-uzavrely-kontrakt-za-4-5-miliardy>

- 36) *Profil společnosti Český Aeroholding, a.s., 2011-2012* [online]. 2012 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.prg.aero/cs/o-letisti-praha/tiskove-centrum/vyrocnizpravy/Contents/1/F163C5051729F8F927A7EF0AC95E2B18/resource.pdf>
- 37) *Profil společnosti Letiště Praha, a.s., 2010-2011: Vývoj provozních výkonů*. [online]. 2011 [cit. 2013-04-28], 16 s. Dostupné z: <http://www.prg.aero/cs/o-letisti-praha/tiskove-centrum/vyrocnizpravy/Contents/1/18B8A8148F012667CC6EF5A341BC2E4C/resource.pdf>
- 38) Provozní výkony letišť. *International Airport Karlovy Vary: Statistika výkonů* [online]. 4. 2. 2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.airport-k-vary.cz/cs/statistika-vykonu/>
- 39) Provoz-Základní nařízení. *Úřad pro civilní letectví* [online]. [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://www.caa.cz/provoz/zakladni-narizeni>
- 40) ROGERS, Simon. The world's top 100 airports: listed, ranked and mapped. *The Guardian* [online]. 4. 5. 2012 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/news/datablog/2012/may/04/world-top-100-airports>
- 41) Sbírka listin Travel Service, a.s.: zpráva auditora, účetní závěrka 2011 + zápis z VH. In: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>. 31. 12. 2011. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl.pdf?subjektId=isor%3a313815&dokumentId=B+5332%2fSL55%40MSPH&partnum=0&variant=1&klic=58la5n>
- 42) Seznam držitelů oprávnění pro obchodní leteckou dopravu. *Úřad pro civilní letectví* [online]. 14. 9. 2012 [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://www.caa.cz/file/5652>
- 43) *SmartWings* [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.smartwings.com/cs/>
- 44) SmartWings: Naše flotila. [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.smartwings.com/cs/o-smartwings/flotila/>
- 45) Společnost Travel Service. *Canaria Travel* [online]. [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: <http://canaria.iscontent.cz/cs/kanarske-ostrovy-letenky/spolecnost-travel-service/>
- 46) Star Alliance. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.staralliance.com/en/about/organisation/>
- 47) Statistiky Star Alliance. In: [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.staralliance.com/assets/doc/en/about/member-airlines/pdf/Star%20Alliance%20Facts%20and%20Figures%20Nov%202012.pdf>
- 48) ŠŮRA, Jan. Travel Service ovládl lety na dovolenou. Smlouvu má už i s Blue Style. [online]. 1. 4. 2013, iDNES.cz [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/blue-style-presel-k-travel-service-dtc-/eko-doprava.aspx?c=A130328_215123_eko-doprava_suj
- 49) ŠINDELÁŘ, Jan. Travel Service bude vozit vojáky ze Skandinávie. [online]. 10. 4. 2012, E15 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/byznys/doprava-a-logistika/travel-service-bude-vozt-vojaky-ze-skandinavie-758465>
- 50) ŠINDELÁŘ, Jan. Travel Service je znovu plně v českých rukou. [online]. 28. 2. 2013, E15 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/byznys/doprava-a-logistika/travel-service-je-znovu-plne-v-ceskych-rukou-961168>

- 51) ŠINDELÁŘ, Jan. Travel Service začal s Tupolevem, teď se těší na Dreamliner. [online]. 21. 11. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://euro.e15.cz/hyde-park/profil/profil-travel-service-zacal-s-tupolevem-ted-se-tes-i-na-dreamliner-933333>
- 52) The World Factbook: Transportation: Airports. Central Intelligence Agency [online]. 22. 4. 2013 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2053.html#xx>
- 53) TINL, Karel. Amerika padla, leteckou výrobu v Česku může zachránit Čína, říká šéf Jihlavan Airplanes. *IHNED.cz* [online]. 12. 3. 2013, 13. 3. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/podnikani-a-dane/c1-59485720-amerika-padla-leteckou-vyrobu-v-cesku-muze-zachranit-cina-rika-sef-jihlavan-airplanes>
- 54) TINL, Karel. L-410 ožívá. Prototyp inovovaného letadla vzletne o Vánocích, zájem mají Rusové. *IHNED.cz* [online]. 19. 2. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/zpravodajstvi-cesko/c1-58792800-l-410-oziva-prototyp-inovovaneho-letadla-vzletne-o-vanocich-zajem-maji-rusove>
- 55) TINL, Karel. Sportovní letadla z Česka znají v USA. Míříme do Vietnamu, říká šéf Czech Sport Aircraft. *IHNED.cz* [online]. 14. 11. 2012, 10. 4. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/zpravodajstvi-cesko/c1-58491560-sportovni-letadla-z-ceska-znaji-v-usa-mirime-do-vietnamu-rika-sef-czech-sport-aircraft>
- 56) Traffic Statistics for Revenue Scheduled Services: Facts & Figures - Air Transport Data Table. *International Civil Aviation Organization* [online]. [cit. 2013-05-04]. Dostupné z: <http://www.icao.int/sustainability/Pages/FactsFigures-Data.aspx>
- 57) Travel Service generálním partnerem SK Slavia Praha. [online]. 4. 9. 2006, COT [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.cot.cz/?page=200&jazyk=1&id=6542>
- 58) Travel Service loni zůstal "sedět" na 3,5 milionech pasažérů zlepšil se však na linkách. [online]. 11. 1. 2013, E15 [cit. 2013-03-24]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/byznys/doprava-a-logistika/travel-service-loni-zustal-sedet-na-3-5-milionech-pasazeru-zlepsil-se-vsak-na-linkach-946102>
- 59) Travel Service pro Malaysia Airlines. [online]. 29. 3. 2006 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.planes.cz/cs/clanky/139/>
- 60) Travel Service s Boeingem 737-800 nové generace. *COT Business* [online]. [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: http://www.cot.cz/data/cesky/00_06/6_dopr_2.htm
- 61) Travel Service: Business Jet. [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.travelservice.aero/business-jet/>
- 62) Travel Service: Flotila. [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.travelservice.aero/flotila/>
- 63) Travel Service: Pravidelné lety. [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.travelservice.aero/pravidelne-lety/>
- 64) TTG Travel Award 2012: Kdo získal „Oskara“?. *Travel Trade Gazette: Vše o cestovních ruchu* [online]. 17.1.2013 [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: <http://www.ttg.cz/ttg-travel-awards-2012/>

- 65) *UNWTO Tourism Highlights: 2012 Edition* [online]. Madrid, 2012[cit. 2013-05-07]. Dostupné z: http://mkt.unwto.org/sites/all/files/docpdf/unwtohighlights12enlr_1.pdf
- 66) Výkony. In: *Letiště Pardubice* [online]. [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.airport-pardubice.cz/letište/vykony.htm#>
- 67) *Výroční zpráva 2011: Leoš Janáček Ostrava Airport*. [online]. 12. 4. 2012 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: http://www.airport-ostrava.cz/UserFiles/File/Vyrocní_zpravy/VZ%202011.pdf
- 68) Zájem cestujících o Prahu trvá, potvrzují to přepravní výsledky Letiště Václava Havla Praha za rok 2012. [online]. Praha, 30. 1. 2013 [cit. 2013-03-24]. Dostupné z: <http://www.prg.aero/cs/o-letisti-praha/tiskove-centrum/tiskove-zpravy/zajem-cestujicich-o-prahu-trva-potvrzuji-to-prepravni-vysledky-letište-vaclava-havla-praha-za-rok-2012/>
- 69) Základní údaje o ALV. *Asociace leteckých výrobců ČR* [online]. [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <http://www.alv-cr.cz/Default.aspx?tid=1>
- 70) Zimní pronájmy Travel Service: 10 letadel do Kanady, 2 do Ománu. [online]. 10. 12. 2012, planes.cz [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.planes.cz/cs/novinky/zimni-pronajmy-travel-service-10-letadel-do-kanady-2-do-omanu-7943/>

Ostatní zdroje

- 1) Interní dokumenty společnosti Travel Service, a.s.
- 2) Travel Service, a.s., *Výroční zpráva za rok 2009*, Praha, 2010
- 3) DUFKOVÁ, Vladka. Osobní rozhovor. Praha, 21. 3. 2013.
- 4) MAJERČIN, Jakub. Letecká doprava a pozice společnosti Travel Service na českém leteckém trhu [online]. 2010 [cit. 2013-03-31]. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Michal Mervart. Dostupné z: <<http://theses.cz/id/4sfidk/>>.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Logo Star Alliance.....	12
Obrázek 2: Logo SkyTeam.....	13
Obrázek 3: Logo Oneworld.....	13
Obrázek 4: Organizační schéma společnosti Travel Service, a.s.	26

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu přepravených cestujících na pravidelných linkách ve světě za období 2000 - 2030 ..	17
Graf 2: Vývoj počtu odletů pravidelných linek ve světě za období 2000 - 2030.....	18
Graf 3: Podíl letecké dopravy na mezinárodních příjezdech v roce 2011	22
Graf 4: Vývoj počtu odbavených cestujících na pěti nejfrekventovanějších letištích světa za období 2007 – 2012... ..	23
Graf 5: Vývoj počtu odbavených cestujících na pěti největších mezinárodních letištích v ČR, včetně celkového součtu za období 2007 – 2012	24
Graf 6: Vývoj tržeb společnosti Travel Service, a.s. z charterové přepravy osob za období 2008-2011	33
Graf 7: Vývoj tržeb společnosti Travel Service, a.s. z pravidelné přepravy osob za období 2008-2011	36
Graf 8: Vývoj tržeb společnosti Travel Service, a.s. z pronájmů letadel za období 2008-2011	38
Graf 9: Srovnání nákladů společnosti Travel Service, a.s. na propagaci v období 2010 a 2011	40
Graf 10: Vývoj počtu přepravených cestujících společnosti Travel Service, a.s. v období 2000-2012.....	41
Graf 11: Tržby společnosti Travel Service, a.s. za období 2006-2011	42
Graf 12: Provozní výsledek hospodaření společnosti Travel Service, a.s. za období 2006-2011.....	42
Graf 13: Výsledek hospodaření za účetní období společnosti Travel Service, a.s. za období 2006-2011...	43
Graf 14: Procentuální podíl leteckých společností v počtu odbavených cestujících na Letišti Václava Havla v Praze za rok 2012.....	45

Seznam tabulek

Tabulka 1: Charakteristiky létajících letadel u společnosti Travel Service a.s.	30
---	----

Seznam příloh

Příloha 1: Seznam držitelů oprávnění pro provádění obchodní letecké dopravy (ze 14. září 2012)	I
Příloha 2: Letecká přeprava cestujících dle Eurostatu za období 2002-2011	II
Příloha 3: Letecká přeprava nákladu a pošty dle Eurostatu za období 2002-2011	II
Příloha 4: Výkony letišť ČR v osobní a nákladní letecké přepravě dle statistiky Ministerstva dopravy za rok 2012..	III
Příloha 5: Přehled členů asociace evropských nízkonákladových společností (ELFAA = European Low Fares Airlines Association) z prosince 2012.....	IV
Příloha 6: Vytíženost leteckých cest (18. dubna 2013, 11:00 hod.)	V
Příloha 7: Logo společnosti Travel Service a.s.....	VI
Příloha 8: Organizační struktura společnosti Travel Service a.s.	VII

Přílohy

Příloha 1: Seznam držitelů oprávnění pro provádění obchodní letecké dopravy (ze 14. září 2012)

Letouny		
Provozovatel	Sídlo	Číslo oprávnění
ČSA, a.s.	Praha	CZ – 1
Travel Service, a.s.	Praha	CZ – 3
Silver Air s.r.o.	Praha	CZ – 5
LR Airlines, s.r.o.	Ostrava	CZ – 7
ABS Jets, a.s.	Praha	CZ – 8
Grossmann Jet Service, s.r.o.	Praha	CZ – 9
HOLIDAYS Czech Airlines,	Praha	CZ – 11
Silesia Air, s.r.o.	Opava	CZ – 51
DSA, a.s.	Praha	CZ – 52
Time Air, s.r.o.	Praha	CZ – 53
Aerotaxi, s.r.o.	Praha	CZ – 56
JOB Air – CCA, s.r.o.	Ostrava	CZ – 57
Air Prague, s.r.o.	Praha	CZ – 59
VAN AIR Europe, .a.s.	Brno	CZ – 61
CTR flight services, s.r.o.	Praha	CZ – 64
AEROPARTNER, a.s.	Praha	CZ – 65
QUEEN Air, s.r.o.	Ostrava	CZ – 66
Air Bohemia a.s.	Mnichovo Hradiště	CZ – 67

Vrtulníky		
Provozovatel	Sídlo	Číslo oprávnění
Alfa-Helicopter, s.r.o.	Brno	CZ – 81
DSA, a.s.	Praha	CZ – 83
HELI Czech, s.r.o.	Světlá pod Hoříčkami	CZ – 84

Zdroj: Seznam držitelů oprávnění pro obchodní leteckou dopravu. *Úřad pro civilní letectví* [online]. 14. 9. 2012 [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://www.caa.cz/file/5652>

Příloha 2: Letecká přeprava cestujících dle Eurostatu za období 2002-2011 (hodnoty v počtu osob)

Rok	EU (27 zemí)	Eurozóna	ČR
2002	X	X	6 579 480
2003	X	X	7 761 268
2004	X	450 568 758	9 950 314
2005	X	489 038 284	11 265 764
2006	X	510 822 853	12 171 235
2007	792 700 448	547 987 073	13 098 141
2008	798 330 585	551 909 511	13 429 149
2009	751 060 420	523 390 838	12 367 467
2010	776 851 750	546 835 220	12 242 386
2011	821 573 799	579 668 619	12 650 532

Zdroj: Letecká přeprava cestujících. Český statistický úřad: Databáze Eurostatu [online]. [cit. 2013-04-03].
Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=ttr00012>

Příloha 3: Letecká přeprava nákladu a pošty dle Eurostatu za období 2002-2011 (hodnoty v tunách)

Rok	EU (27 zemí)	Eurozóna	ČR
2002	X	X	43 566
2003	X	X	53 222
2004	X	8 053 727	57 512
2005	X	8 523 189	56 259
2006	X	9 322 426	59 523
2007	12 471 146	9 966 324	59 911
2008	12 905 336	10 035 941	55 906
2009	11 314 765	8 807 560	53 924
2010	13 126 780	10 308 746	65 620
2011	13 550 644	10 732 986	69 206

Zdroj: Letecká přeprava nákladu a pošty. Český statistický úřad: Databáze Eurostatu [online]. [cit. 2013-04-03].
Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=ttr00011>

Příloha 4: Výkony letišť ČR v osobní a nákladní letecké přepravě dle statistiky Ministerstva dopravy za rok 2012

Výkony letišť ČR v osobní letecké dopravě

Rok: 2012

	1.Q	2.Q	3.Q	4.Q	Od počátku roku
Cestující celkem (počet)	2 163 568	3 141 172	4 033 885	2 496 389	11 835 014
z toho odlety	1 091 246	1 589 187	1 970 707	1 220 961	5 872 101
přilety	1 064 706	1 529 445	2 009 329	1 266 767	5 870 247
přímý tranzit	7 616	22 540	53 849	8 661	92 666
Mezinárodní provoz					
Cestující celkem (počet)	2 134 306	3 094 429	3 954 230	2 468 826	11 651 791
z toho odlety	1 080 708	1 577 092	1 957 728	1 211 915	5 827 443
přilety	1 053 598	1 517 337	1 996 502	1 256 911	5 824 348
Vnitrostátní provoz					
Cestující celkem (počet)	21 646	24 203	25 806	18 902	90 557
z toho odlety	10 538	12 095	12 979	9 046	44 658
přilety	11 108	12 108	12 827	9 856	45 899

Počty cestujících v mezinárodním a vnitrostátním provozu bez přímého tranzitu

Výkony letišť ČR v nákladní letecké dopravě

	1.Q	2.Q	3.Q	4.Q	Od počátku roku
Náklad celkem (t)	14 731	14 679	14 132	15 137	58 679
Mezinárodní provoz					
Náklad celkem (t)	14 534	14 488	13 885	14 928	57 835
z toho odlety	7 621	7 721	7 281	7 790	30 413
přilety	6 913	6 767	6 604	7 138	27 422
Vnitrostátní provoz					
Náklad celkem (t)	197	191	247	209	844

Zdroj: Čtvrtletní přehledy základních ukazatelů: Výkony letišť ČR 2012. Ministerstvo dopravy: Statistika dopravy [online]. [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <https://www.sydos.cz/cs/ctvletpr.htm>

Příloha 5: Přehled členů asociace evropských nízkonákladových společností (ELFAA = European Low Fares Airlines Association) z prosince 2012

Společnost	Země	Pasažéři (2012; v mil.)	Počet letů/den (12/2012)	Destinace (12/2012)	Zaměstnanci (12/2012)	Počet letadel (12/2012)
easyJet	VB	59,2	1 200	137	8 446	213
Flybe	VB	7,2	514	73	3 300	98
Jet2.com	VB	4,7	115	54	1 885	43
Norwegian	Norsko	17,7	400	125	2 550	69
Ryanair	Irsko	79,6	1 500	174	8 500	305
Sverigeflyg	Švédsko	0,8	60	20	140	10
transavia.com	Nizozemsko	5,8	117	112	1 218	31
Volotea	Španělsko	0,6	X	54	230	9
Vueling	Španělsko	14,8	240	58	1 692	53
Wizz Air	Maďarsko	12,0	215	83	1 500	39
Celkem		202,4	4 361		29 461	870

Zdroj: ELFAA Airline Members Statistics. *European Low Fares Airline Association* [online]. 2012 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: http://www.elfaa.com/Statistics_December2012.pdf

Příloha 6: Vytíženost leteckých cest (18. dubna 2013, 11:00 hod.)

Zdroj: vlastní zpracování, požíženo z <http://www.flightradar24.com/> (18. 4. 2013; 11:00)

Příloha 7: Logo společnosti Travel Service, a.s.

Travel Service

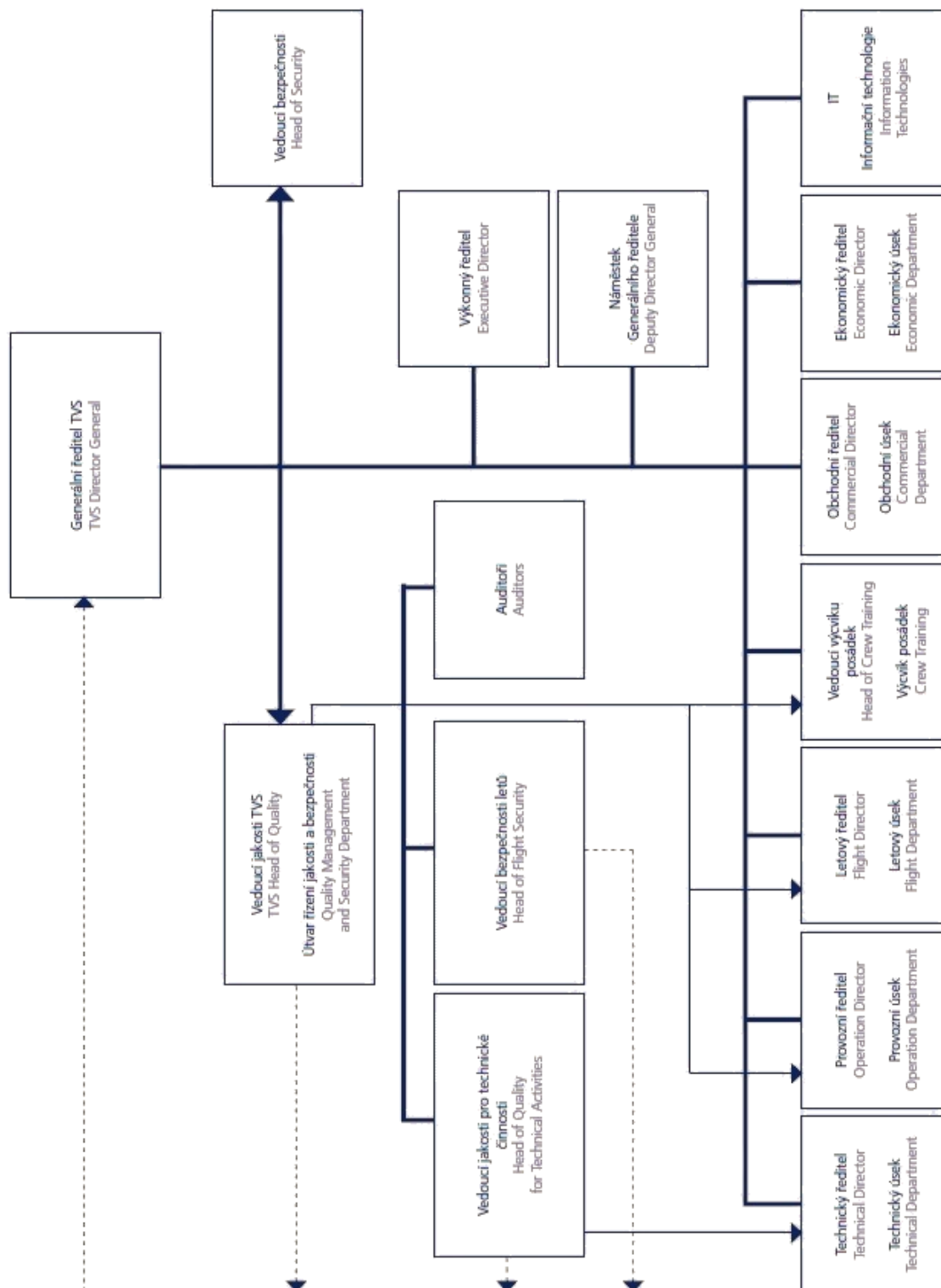
Zdroj: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/7/75/TravelService.JPG>

SmartWings

Zdroj: <http://i459.photobucket.com/albums/qq319/jimbo0222/topslevy/smart-wings-logo.png>

Příloha 8: Organizační struktura společnosti Travel Service, a.s.

Zdroj: Sbírka listin Travel Service, a.s.: zpráva auditora, účetní závěrka 2011 + zápis z VH. In: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>. 31. 12. 2011. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl.pdf?subjektId=isor%3a313815&dokumentId=B+5332%2fSL55%40MSPH&partnum=0&variant=1&klic=581a5n>